

RandKrant

MAANDBLAD VOOR DE INWONERS VAN DE VLAAMSE RAND

oktober 2009 | jaargang 13 | #09

Renbaan Groenendaal in ere herstellen of niet

+ AGENDA

'De verschillen maken de instrumenten fascinerend'

Claire Chevallier en Jos Van Immerseel
spelen Schubert

Samen en toch apart

Kangoeroewonen, woonvorm van de toekomst

'Een film kan je volledig opsloppen'

Gabrielle Claes, conservator Cinematek

K3 op de beiaard

Spitstechnologie op het ritme van de wind

i

Joris Hintjens was vijftien jaar journalist. Ondertussen is hij zes jaar ontwikkelaar van windenergieprojecten en sinds drie jaar randbewoner. Voor RandKrant schrijft hij afwisselend met Tom Serkeyn, Fatima Ualgasi en Dirk Volckaerts de column *mijn gedacht*.

De pauw en zijn veren

Het is een mooie zomer geweest, dit jaar. Ik heb een festivalletje in een Brussels park meegepikt, een recreatiedomein in de Rand herontdekt. Kortom, genoten van de privileges van de randbewoner. En hoewel 21 september nog ver weg is, voel ik toch al langzaam aan de zomer oplossen in de herfst. De herfst speelt voor zijn beurt dit jaar.

Gelukkig heb ik enkele dagen geleden, nog op het nippertje, op een warme zomeravond, genoten van een hapje en een drankje op een terras in een mooi park, met uitzicht op een Franse tuin en de brug van Vilvoorde. Ik ging op in een discussie over het verschil in rijkdom tussen de Rand en Brussel. Het Nieuwsblad had zopas gemeld dat in de gemeenten rond Brussel, net als in Brussel zelf, de rijkdom afneemt. Armere inwoners uit Brussel kijken uit naar de randgemeenten en rijkere randbewoners trekken weer verder weg naar de rand rond de Rand, waar de rijkdom dan weer toeneemt. Best interessant allemaal. Tot het gesprek onderbroken werd door een overmoedige pauw die aan onze tafel pronkerig kwam bedelen om een hapje. Hoe kan zo'n beest nu zijn waardigheid en zijn fiere staart bewaren en toch afhankelijk zijn van wat hij bij elkaar bedelt?

Onverschillig liet ik het beest op zijn honger en keek de andere kant op. Daar zat, enkel tafeltjes verder, een ander soort pauw te pronken. U kent die soort vast ook, en wellicht ergert u er zich niet aan, maar ik wel. Ik kan niet tegen leeg uiterlijk vertoon. De mevrouw in kwestie – want het ging in dit geval om een vrouwtjesexemplaar, hoewel ze ook in mannelijke versie bestaan – zat flink

bruinebakken, met een grote zonnebril over haar hoofd gedrapeerd als haarband, rustig te keuvelen. Op de zijkant van haar bril stond een groot logo mij onbescheiden, opdringerig zelfs, aan te staren. Twee letters, opgebouwd uit protserige namaakdiamantjes, als een knipperlicht in een pikdonkere nacht. Alsof de dame mij en alle andere terrasbezoekers wilde toeschreeuwen: 'Kijk! Kijk! Ik Heb Een Zonnebril. Duurrrr! (Maar Ik Kan Dat Best Betalen). Madonna Heeft Er Ook Zo Een! Kijk Hoe Mooi Ik Ben!' Domenico Dolce and Stefano Gabbana zouden mij moeten betalen om met zulke protserige publiciteit op een terrasje te gaan zitten, maar blijkbaar zijn er mensen die dat met alle plezier uit eigen vrije wil doen. En er zelfs nog een hoop duiten voor over hebben.

Getergd door zoveel visueel geweld wilde ik haar terug toeschreeuwen: 'Leeghoofd! Haal Je Daar Je Eigenwaarde Uit? Besteed Je Geld Aan Nuttiger Dingen!' Maar het bleef stil, want meestal tracht ik welopgevoed te lijken. En ochot, er zijn ergere dingen in de wereld. Oorlog ofzo, en honger. En daar doe ik ook niet veel aan. Dus ik keek gewoon terug de andere kant op, waar de pauw ondertussen aan een andere tafel wel succes had en weg waggelde met een stuk brood in zijn bek.

Misschien krijgt die vrouw van andere mensen ook wel een stukje broodnodige aandacht vanwege haar mooie bril?

TEKST Joris Hintjens ■ FOTO Filip Claessens

i

Reacties? Mail naar randkrant@derand.be

inhoud

13

AGENDA BINNENIN

Kangoeroewonen zit in de lift

'De vrienden en collega's van mijn man verklaren hem gek. Inwonen bij mijn grootmoeder en naast zijn schoonmoeder, maar wij hebben er een goed oog in', zegt Hannelore.

04

10

23

26

22 'Elke pianoforte is een universum op zich'

Claire Chevallier en Jos Van Immerseel zijn bezeten van oude pianofortes. 'Onder die oude piano's zijn er geen twee gelijk. Het zijn de verschillen die de instrumenten zo fascinerend maken. Bij mensen is dat toch precies hetzelfde?'

25 Nieuw dak voor plantentuin

Vier kassen van het plantenpaleis kregen een nieuw glazen dak. Niet dat daarmee de problemen van de Nationale Plantentuin van de baan zijn. Enkele collectie- en onderzoekskassen staan op invallen en het toeristische potentieel blijft onderbenut.

28 Renbaan Groenendaal in ere herstellen of niet?

Is er nog een droom voor de hippodroom? Moet de renbaan in ere hersteld worden of laten we de natuur zijn gang gaan? De site is natuurgebeid, maar de burgemeester van Hoeilaart vindt dat er meer mee kan gebeuren.

DE

06 ■ vanassetotzaventem

24 ■ opstap

25 ■ huizentuinen

26 ■ natuurlijk

29 ■ restaurant

30 ■ beeldverhaal

32 ■ gemengdegevoelens

colofon

RandKrant verschijnt maandelijks op 176.000 exemplaren voor de inwoners van de Vlaamse Rand rond Brussel. Het is een uitgave van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant | **Realisatie** vzw 'de Rand' | **Hoofdredactie** Geert Selleslach | **Eindredactie en coördinatie** Ingrid Laporte | **Vormgeving** Jansen & Janssen, Gent | **Fotografie** Filip Claessens en Kris Mouchaers | **Druk** A. De Cuyper-Robberecht, Zele | **Redactieadres** Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel, tel 02-767 57 89, fax 02-767 57 86, e-mail randkrant@derand.be, website www.derand.be | **Verantwoordelijke uitgever** Jan de Bock, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel | **Uit** in de Rand wordt gerealiseerd met de financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant en de Vlaamse Gemeenschap.

Samen en toch apart

Kangoeroewonen woonvorm van de toekomst?

Bij kangoeroewonen leven verschillende generaties samen onder één dak. Je hebt aparte leefruimtes, je kunt voor elkaar zorgen en je bespaart op je woonkosten. Drie vliegen in een klap. Kangoeroewonen zit in de lift, dikwijls uit overtuiging, soms uit noodzaak. TEKST Klaartje Van Rompaey ■ FOTO Filip Claessens

Young Budget Homes is een van de grootste spelers op de kangoeroewoningmarkt. Zaakvoerder Wolfgang Verraes beschouwt kangoeroewonen als de ideale woonvorm. 'Zes jaar geleden hebben we ons toegespitst op de toen nog onbekende woonformule. Op die zes jaar tijd hebben we de populariteit enorm zien stijgen. Steeds meer mensen beseffen dat kangoeroewonen de ideale oplossing is voor twee nijpende problemen: de bouwgronden worden schaarser en duurder en flexibele kinderopvang vinden, wordt alsmaar moeilijker. In mijn ogen zijn de kinderen trouwens de echte winnaar van deze woonvorm. In tegenstelling tot de situatie in andere jonge gezinnen worden zij nooit aan hun lot overgelaten. Er is altijd opvang voorhanden, onder hetzelfde dak.'

Intrekken bij grootmoeder

Hannelore en Michaël, twee twintigers uit Grimbergen, wilden vorig jaar een huis kopen. Een

bezoek aan de bank was een koude douche. 'Kom binnen enkele jaren nog eens terug', klonk het ontluisterende advies dat de twee jonge zelfstandigen met een universitair diploma kregen. Ze wilden absoluut in de buurt van Grimbergen blijven en begonnen creatief naar andere oplossingen te zoeken. Hannelore dacht daarbij aan haar grootmoeder, die op dat moment alleen woonde in een groot huis. 'We zijn een beetje schoorvoetend naar mijn oma gegaan met de vraag of zij het zag zitten dat we mits enige verbouwingen samen in dat huis zouden wonen. Mijn grootmoeder reageerde vrij positief. Ze zei dat ze zich dan veel veiliger zou voelen, want ze heeft een heilige schrik voor inbrekers.' Ook de twee kinderen van de grootmoeder, Hannelores moeder en tante, schaalden zich achter het idee. Zij juichen het toe dat hun moeder in de toekomst niet meer alleen zal zijn.

Michaël, zelf architect, heeft de plannen voor de verbouwing getekend. De benedenverdieping wordt het woongedeelte voor oma en een praktijkgedeelte voor Hannelore, die pedagoge is. Michaël, Hannelore en hun kersvers zoontje Betto zullen in het bovenste deel van het huis wonen. Alleen de inkom en de tuin zijn gemeenschappelijk. 'Aanvankelijk was het de bedoeling om enkel te lenen voor de verbouwingen en het huis later te kopen, maar de bank liet dat niet toe. Omdat het binnen de familie bleef, hebben we het huis wel relatief voordelig kunnen kopen, maar daardoor hebben we de oorspronkelijke verbouwingsplannen wel moeten beperken', zegt Hannelore.

Een huis ombouwen tot kangoeroewoning is natuurlijk niet enkel rozengeur en maneschijn, vooral niet wanneer het nog bewoond is. 'Wij moeten tijdens de verbouwingen uiteraard voortdurend rekening houden met mijn grootmoeder, want zij blijft daar wonen. Zij zou natuurlijk liever hebben dat al die werkzaamheden al voorbij zijn en dat we er al woonden, want ze kijkt er echt naar uit. We

hebben haar trouwens de garantie gegeven dat zij daar levenslang mag blijven wonen', vertelt Hannelore.

Of het kangoeroewonen hen in de praktijk zal bevallen, is nog even afwachten, maar Hannelore en Michaël hebben er een goed oog in. 'We hebben geen schrik dat mijn oma te veel beslag op ons zal leggen. Het zal fijn zijn als ze zich af en toe belangrijk kan voelen. Als ik even weg moet, kan zij op Betto passen. De vrienden en collega's van mijn man verklaren hem wel gek. Mijn grootmoeder woont naast mijn moeder, dus Michaël gaat naast zijn schoonmoeder wonen in het huis van mijn grootmoeder. Dat vinden nogal wat mensen blijkbaar een vreemde situatie. Zelf ziet hij daar geen graten in,' zegt Hannelore.

Geen terugkeer in de tijd

Hilde De Vos en Johan Steurs wonen onder één dak met dochter Marieke, schoonzoon Rolv en de twee kleindochters. 'Enkele jaren geleden was onze enige dochter Marieke op zoek naar een eigen stek voor haar gezin. Maar ze viel pal achterover van de torenhoge prijzen. Wij woonden op dat moment in een herenhuis in Anderlecht en het was Marieke die met het idee kwam om ons huis te verkopen en samen iets nieuws te kopen.' Johan stond in eerste instantie weigerachtig tegenover het voorstel. 'Ik heb als kind aan den lijve meegemaakt tot welke spanningen het kan leiden als meerdere generaties een huis delen. Mijn ouders woonden bij mijn grootouders en ik heb daar hoegenaamd geen goede herinneringen aan. Iedereen zat op elkaars lip. Het was niet leefbaar,' vertelt hij. Maar op hetzelfde moment werden Hilde en Johan geconfronteerd met het alleen ouder worden. 'Door de situatie van onze beide moeders werden we met onze neus op het feit gedrukt dat het heel moeilijk is om alleen oud te worden', vertelt Hilde. 'Hoewel Johan dus enig voorbehoud had tegenover het plan van Marieke, zagen we er stilaan ook de voordelen van in. Bovendien werd het ons duidelijk dat kangoeroewonen geen terugkeer in de tijd betekent, toen verschillende generaties dezelfde leef- en eetruimtes deelden. Het basisidee is net dat de verschillende generaties apart en zelfstandig onder hetzelfde dak leven', vertelt Hilde.

FR Vivre ensemble, mais séparés

Hilde De Vos et Johan Steurs de Dilbeek sont convaincus: l'habitat kangourou est la formule de logement de l'avenir, la réponse par excellence aux longues listes d'attente pour l'accueil des enfants, personnes âgées et handicapées. Dans cette formule, plusieurs générations vivent ensemble sous le même toit. Les différentes générations disposent chacune de leur espace de vie séparé, tout en prenant soin des autres et en économisant sur les frais de logement. Coup triple! L'habitat kangourou a le vent en poupe. Un choix souvent par conviction, parfois par nécessité. De plus en plus de gens se rendent compte que l'habitat kangourou offre une solution aux prix élevés des logements et au problème d'accueil des enfants et des personnes âgées. Hilde De Vos n'y voit que des avantages. 'Aujourd'hui, nous pouvons être là pour nos enfants et petits-enfants. Plus tard, nous pourrions à notre tour compter sur leur soutien. Nous vivons ensemble, mais séparés. Et surtout: nous pouvons nous entraider', conclut Hilde.

Niets dan voordelen

De familie Steurs ging eerst op zoek naar een oud huis dat ze konden verbouwen tot een kangoeroewoning. Het liep niet van een leien dakje. Daarom gooide ze het over een andere boeg en kochten ze een bouwgrond in Dilbeek. Het eerste plan van een bevriende architect stemde ook Johan meteen hoopvol. 'Wij zouden beneden wonen, Marieke, Rolv en de kleindochters boven. Enkel onze brievenbus, inkom, tuin, kelder en de wasplaats bleven gemeenschappelijk. Ik was toen nog niet gehandicapt, maar uit voorzorg wilden we op het gelijkvloers geen trappen. Alles moest rolstoelvriendelijk zijn en zo is het nu ook. Hilde en ik noemen het al lachend onze serviceflat', zegt Johan. Terwijl de administratieve mallempelen op volle toeren draaide, werd Johan getroffen door een hartstilstand. Hij verloor een been en zit nu in een rolstoel. 'Het is een geluk bij een ongeluk dat alles hier voorzien is op rolstoelgebruikers', relativeert Johan de situatie.

De familie Steurs woont nu een jaar in de kangoeroewoning en heeft zich die keuze nog geen minuut beklagd. Hilde noemt het een win-winsituatie. 'De wisselwerking verloopt prima. Op dit moment kunnen wij nog veel inspringen voor onze kinderen en kleinkinderen. Wij pikken de kleinkinderen op aan de schoolpoort en we passen regelmatig op hen. En de afspraak is dat wij later op hun hulp kunnen rekenen. Wij willen hier oud worden, eventueel met hulp aan huis. Het grote voordeel is dat er 's nachts altijd iemand is voor noodgevallen, waardoor we dus veel langer thuis zullen kunnen blijven. We wonen wel apart, maar we staan er niet alleen voor', besluit Hilde.

Ook schoonzoon Rolv is na een jaar praktijkervaring nog altijd enthousiast. 'Kangoeroewonen heeft een aantal belangrijke voordelen. Het financiële aspect is er één van, maar daarmee stopt het zeker niet. Voor een koppel werkende mensen met jonge kindjes is dit systeem een echte zegen. Mijn schoonouders springen regelmatig in om voor onze kinderen te zorgen. Ik heb professioneel al kansen kunnen grijpen die anders misschien onhaalbaar waren geweest. Daartegenover staat dat je met elkaar rekening moet houden. Op zich is dat niet erg natuurlijk, maar het vereist wel een open communicatie

De familie Steurs-De Vos

en goede afspraken. Onze maatschappij is enorm individualistisch. Iedereen wil zijn eigen huisje, tuintje, de privacy is heilig. In andere culturen zie je dat familieleden dichter bij elkaar blijven wonen en meer voor elkaar zorgen. Wij proberen het op onze manier en tot nu toe lukt het prima.'

Kangoeroewet in de maak

Volgens Hilde en Johan is kangoeroewonen de woonvorm van de toekomst omdat het een antwoord biedt op de lange wachtlijsten voor opvang van kinderen, ouderen en personen met een handicap. Ze vinden het dan ook jammer dat er nog veel stedenbouwkundige

obstakels bestaan. 'Sociaal wordt het concept van kangoeroewonen gepromoot, maar stedenbouwkundig bestaat het niet.' Op dit moment zijn er inderdaad nog enkele juridische obstakels, geeft Wolfgang Verraes van Young Budget Homes toe. 'Kangoeroewonen is op dit moment het best haalbaar wanneer de woning juridisch als meergezinswoning bestempeld wordt. Maar dat mag niet overal. Als het huis juridisch een ééngezinswoning is, moet je allerhande trucjes toepassen. Maar er is verbetering op komst. Er is een nieuwe wet in de maak die het concept van kangoeroewonen in ons rechtssysteem zal verankeren.'

Laat je fiets graveren

VILVOORDE De stad Vilvoorde organiseert samen met de vzw Fietsvoorde de komende weken op woensdagnamiddag een gratis graveeractie aan een aantal wijkcentra. Daarbij wordt het rijksregisternummer van de eigenaar in de fiets gegraveerd. Zo kan men de eigenaar van een teruggevonden fiets achterhalen. Het graveren is geen garantie tegen diefstal, maar heeft wel een afschrikwekkend effect en het verhoogt ook de kans op identificatie bij het terugvinden van je fiets. Op 7 oktober kun je je fiets laten graveren aan het wijkcentrum van Faubourg (Tulpenstraat 2), op 14 oktober in de wijk Kassei (Vlierkensstraat 83a). Op 21 oktober is het centrum aan de beurt (Parkstraat 28/2) en op 28 oktober Koningslo (Streekbaan 189). Je kunt telkens je fiets laten graveren tussen 15 en 17 uur. Breng je identiteitskaart of je SIS-kaart mee, want daarop staat je rijksregisternummer. Meer informatie vind je bij de dienst Wijkwerking op het telefoonnummer 02 255 46 88. ■ TD

Oude beiaard oude klanken

MEISE Op 11 oktober zullen de oude beiaardklokken in het centrum van Meise voor één keer bespeeld worden. 'De aanleiding voor het concert is de Klara Erfgoedwandering die die dag de monumenten in Meise en omgeving in de kijker zet', zegt cultuurbeleidscoördinator Guido Van den Troost. 'De oude beiaardklokken worden al sinds 2002 niet meer bespeeld en worden nu eigenlijk als monument tentoongesteld. Heel wat Meisenaren willen graag nog eens de klanken van weleer horen.' Componist Jan Goovaerts zal samen

met beiaardier Eddy Mariën het concert met speciale hamertjes uitvoeren. 'De hamertjes zijn intussen uitgetest, maar we zijn toch heel benieuwd hoe het stukje nostalgie op 11 oktober zal klinken', zegt Guido Van den Troost. ■ TD

i De Klara Erfgoedwandering vindt plaats op zondag 11 oktober. Het beiaardmonument zal die dag vanaf 15 uur worden bespeeld. Meer info vind je op www.demuzevanmeise.be

Bezoek een bedrijf of een gemeente

HALLE-VILVOORDE Op zondag 4 oktober is het Open Bedrijvendag in Vlaanderen en Brussel. 'Honderden bedrijven zetten hun deuren open en laten je binnenstappen in een wereld waar je anders niet zomaar een kijkje kunt nemen', zegt projectcoördinator Christine Bonheure. 'Het thema van deze editie is de sociale economie.' In Halle-Vilvoorde nemen veertig bedrijven en gemeentebesturen deel. ■ TD

i Meer info vind je op www.openbedrijvendag.be

demaand ▶

Werkgeversorganisatie VOKA Halle-Vilvoorde rekende uit dat de files in Vlaams-Brabant jaarlijks 207 miljoen euro kosten. ▶ De pas gerestaureerde sacristie van de Sint-Servaasbasiliek in **Grimbergen** is de Vlaams-Brabantse laureaat voor de Vlaamse Monumentenprijs. ▶ Het containerpark in **Schepdaal** moet eind dit

jaar sluiten omdat de gemeente geen vergunning krijgt. ▶ Het sluikstorten neemt de laatste maanden sterk toe in **Sint-Pieters-Leeuw**. Het opruimen van zwerfvuil kost de gemeente jaarlijks bijna 180.000 euro. ▶ De negen olifanten aan het Afrika-museum in **Tervuren** krijgen een opknabbeurt. Volgend jaar ver-

huizen ze naar de dierentuin van Planckendaal. ▶ De kades van het kanaal aan de West- en Oostdijk in **Grimbergen** en Kapelle-opden-Bos worden heraangelegd. ▶ **Sint-Pieters-Leeuw** koopt de oude site Van Cauwelaert aan de Pepingsesteenweg. Na renovatie krijgen de politie, het vrederecht en een aantal gemeen-

Zaad met pit

OVERIJSE Van 11 tot 18 oktober is het de Week van het Bos. De Vlaamse bossen trekken dit jaar hun fleurigste herfstjurk aan en wachten vol ongeduld op de komst van duizenden bosliefhebbers. Het Agentschap voor Natuur en Bos en de Vereniging voor Bos in Vlaanderen kozen dit jaar voor het thema *Zaad met pit*. De Week van het Bos gaat hiermee terug naar de kern van de zaak: het zaadje. Zo zijn de bomen in onze Vlaamse bossen allemaal ooit begonnen. Ze komen ergens vandaan en hebben hun eigen verhalen. Die verhalen zullen tijdens de Week van het Bos verteld worden. 'Het pad van het kleine zaadje tot een oude boom is een echt hindernissenparcours', zegt Kristine Vander Mijnsbrugge van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. 'Oude bomen wekken dan ook heel wat ontzag op. Maar naast hun indrukwek-

kende uiterlijke kenmerken zijn ook hun innerlijke, genetische kenmerken wonderlijk.' Het Agentschap voor Natuur en Bos en de Vereniging voor Bos in Vlaanderen werken voor de Week van het Bos samen met heel wat lokale verenigingen, scholen en openbare besturen. Ook in de Vlaamse Rand kun je kiezen uit een hele waaier van activiteiten. Op zondag 11 oktober wordt het startschot gegeven in het Zoniënwoud. In gemeenschapscentrum de Bosuil in Jezus-Eik kun je gratis deelnemen aan acht workshops, van natuurfotografie tot boomklimmen. Voor rolstoelgebruikers is er ook een toegankelijke boswandeling van twee kilometer. Je schrijft je best op voorhand in via info@debosuil.be of 02 657 31 79. Je kunt die dag om 14 uur ook deelnemen aan de wandeling *Wat zie ik daar? Vissen in het Zoniënwoud?* en in het Bosmuseum in Hoeilaart loopt de tentoonstelling *Zon en zonne-energie*. Ook in het Hallerbos is er heel wat te doen tijdens de Week van het Bos. Zo neemt de Bosgroep Zuidwest Brabant je op 11 oktober mee op zaadoogst of kun je de wondere wereld van de paddenstoelen ontdekken tijdens de *Zwammenwandeling*. ■ TD

i De Week van het Bos vindt dit jaar plaats van 11 tot 18 oktober. Meer info over de verschillende activiteiten vind je via www.weekvanhetbos.be of 09 264 90 57

telijke diensten er onderdak. ► In Vlaams-Brabant werd in 2007 langs de gewestwegen bijna 950 ton zwerfvuil opgeruimd, in 2008 was dat 900 ton. ► Via affiches in gemeentehuizen, bibliotheken, OCMW's en op de bussen van de Lijn roept de provincie voor de dertiende keer andersstalige inwoners van de Rand op

om Nederlands te leren. ► **Sint-Pieters-Leeuw** wil werk maken van veiligere schoolomgevingen en zal de zone 30 beter afdwingen. ► Aan de Houtemsesteenweg in **Vilvoorde** legt de Inter Vilvoordse maatschappij voor huisvesting de laatste hand aan het Lavendelveld, een bouwproject met twee gebouwen van

24 en 12 appartementen. ► Het provinciedomein van **Huizingen** heeft dit jaar dankzij het mooie weer zowat 40 procent meer bezoekers over de vloer gehad. De kaap van de 200.000 bezoekers werd tegen het eind van de zomer overschreden. ► In 2009 is de gemiddelde prijs van huizen voor het eerst in jaren gedaald.

Halle-Vilvoorde blijft het duurste arrondissement van het land. ► www.taalrespect.be is de vernieuwde webstek over alle mogelijke taalperikelen in Brussel en de randgemeenten. ► Op de Vlemincklaan in **Zaventem**, die volledig wordt heraangelegd, reden tijdens een controle 66 van de 77 bestuurders sneller

Digitale documenten

VLAAMS-BRABANT Het Vlaams-Brabantse rijksarchief wordt gedigitaliseerd. Voortaan kun je via het internet eeuwenoude documenten raadplegen. 'Momenteel zijn we bezig met de digitalisering van 550.000 huwelijksaktes uit de periode 1796 tot 1909', zegt Herman Van Isterdael van het Rijksarchief Vlaams-Brabant. 'Zulke aktes bevatten een schat aan informatie en zijn bijvoorbeeld erg handig voor wie de stamboom van zijn familie wil opstellen. Momenteel zijn er 40 vrijwilligers aan het werk, die samen al 40.000 van de 550 documenten in de computer hebben ingevoerd. Aan dit tempo zullen we nog tot 2061 zoet zijn ... We zijn dus op zoek naar extra vrijwilligers.' Wie wil meewerken, hoeft zich daarvoor niet naar Leuven te verplaatsen. Je kunt de gegevens thuis op je eigen computer invoeren of eventueel gebruikmaken van een pc op het gemeentehuis. ■ TD

i Wie aan de slag wil als vrijwillige archivaris, kan contact opnemen met het rijksarchief, 016 31 49 54, www.arch.be

Verbouwing Afrikamuseum stuit op protest

TERVUREN Beeldhouwer Tom Frantzen uit Duisburg is met een petitie gestart tegen de plannen voor de verbouwing van het Museum voor Midden-Afrika in Tervuren. 'Het museum moet aangepast worden aan de noden en behoeften van de 21e eeuw, maar dat is geen reden om de bestaande site te verminken', zegt Frantzen. 'Men is van plan een grote, zielloze, blokachtige nieuwbouw veel te dicht bij het huidige museum te bouwen. Nu is er een binding tussen het museum en het Koloniënpaleis dankzij de majestueuze bomen. Dat prachtig perspectief zal verdwijnen als men een gebouw in de plaats van de bomen zet. Een nieuw ge-

bouw is onnodig. Het museum bezit in de tuinen een aantal gebouwen uit de jaren 60 die niet passen bij de neoklassieke stijl. Het is nu een unieke kans om die stijlloze, misplaatste gebouwen goed te krijgen. Ook de geplande ondergrondse parking van vier verdiepingen in het park is onnodig. De overheid beschikt over verschillende terreinen tegenover het museum. Daar kan men gewoon een openluchtparking maken. We moeten nu reageren tegen de plannen, want de werkzaamheden zouden al in 2010 starten.' Je kunt de petitie tekenen via de link www.ipetitions.com/petition/MuseumTervuren/index.html. ■ TD

© vzw 'de Rand'

dan de toegelaten 30 km/uur. ► Het stadsbestuur van **Vilvoorde** heeft met een sterilisatiecampagne de zwervkattenplaag kunnen indijken. Ook volgend jaar wordt de campagne herhaald. De dieren zorgen voor overlast en leiden vaak een miserabel leven door hongersnood en kou. ► Tijdens een uitzonderlijke zitting van

de gemeenteraad om 8 uur 's morgens besliste de Franstalige meerderheid in de faciliteiten-gemeente **Wezembeek-Oppem** om de Freinettechnieken in de gemeentelijke basisschool De Letterbijter af te schaffen. Heel wat ouders protesteerden tegen de beslissing. ► In **Hoeilaart** en **Overijse** zijn in verschillende

straten tientallen kasseistenen opgebroken en gestolen. ► De lokale politie van **Sint-Pieters-Leeuw** heeft tal van gestolen goederen, die ontdekt werden bij de arrestatie van een dievenbende, online geplaatst: www.lokalopolitie.be/sint-pieters-leeuw. ► Het kruispunt van de Humaniteitslaan en de Verlengde

Geknipt en gerijmd

ASSE René De Rop schreef een nieuw boek over zijn dorpsgenoot Eugeen Van den Broeck (1910-1997). Het werk kreeg de titel *Eugeen Van den Broeck: Geknipt en Gerijmd* en wil vooral de veelzijdigheid van de bekende Assenaar in de verf zetten. 'Veel mensen kennen Eugeen of Zjeun Van den Broeck vooral als bedenker van de Hopduvelstoet, maar de man was een echte duizendpoot', vertelt auteur René De Rop. 'Zo was hij bijvoorbeeld een erg bevestigd knipkunstenaar. Hij knipte en sneed honderden wenskaarten en familiestambomen. Hij schreef ook prachtige rijmen. Eugeen Van den Broeck was de drijvende kracht achter de legendarische Breugelfanfare van Walfergem, die tot ver buiten Assen furore maakte. Zjeun was een onwaarschijnlijk veelzijdige figuur.' ■ TD

Golf moet weg

OVERIJSE Volgens het Brusselse Hof van Beroep heeft de Overijse Golf Club het golfterrein in Overijse zonder vergunning aangelegd. 'Het gerecht heeft al een aantal keer geoordeeld dat de wet op de stedenbouw werd overtreden', zegt Rudi Coel van het actiegerechtigde Golf Overijse D'eruit. 'Maar nooit eerder werd een staking van het gebruik van de golfaccommodatie opgelegd en dat is nu wel gebeurd. De rechter heeft een dwangsom van 5000 euro opgelegd per dag dat er nog activiteit is op het golfterrein, met een maximum van 500.000 euro. De rechtbank heeft ook een deskundige aangesteld die moet bekijken hoe de terreinen in hun oorspronkelijke staat her-

© KM

i Je kunt het boek Eugeen Van den Broeck: Geknipt en Gerijmd van René De Rop bestellen bij heemkring Ascania via een overschrijving van 17 euro (+ 3 euro verzendingskosten) op het rekeningnummer 433-0114521-86. Meer info op www.ascania.be

steld kunnen worden. Het protest tegen de Overijse Golf Club begon al bij de aanleg in 1988 en is nooit geluwd. Onze strijd is dus niet voor niets geweest', zegt een tevreden Rudi Coel. Ook burgemeester Dirk Brankaer (OV2002-N-VA-CD&V) reageert verheugd op het vonnis. 'Men kan niet ongebreideld de ene bouwovertreiding na de andere begaan en als men daar op gewezen wordt gewoon blijven voortdoen. Voor de rechtszekerheid is dit vonnis een goede zaak.' De kans dat de Overijse Golf Club het hier bij laat, is klein. Verwacht wordt dat de club naar het Hof van Cassatie trekt voor een vernietiging van de uitspraak. De juridische strijd is dus nog niet helemaal gestreden. ■ TD

Stallestraat, op de grens van **Ruisbroek** en **Drogenbos**, wordt heraangelegd in het kader van het *zwarte puntenprogramma* van het Vlaams Gewest. ■ JH

22 oktober 1961

Eerste Mars op Brussel

VLAAMSE RAND In 1960 was er een talentelling gepland. De vorige was nadelig geweest voor Vlaanderen die een aantal gemeenten aan Brussel had moeten afstaan. De Vlamingen zouden zich dit keer niet neerleggen bij zo'n resultaat. Op 14 maart 1959 werd het Vlaams Aktiekomitee opgericht dat een boycot van de talentelling afkondigde. Meer dan 300 gemeenten weigerden mee te werken en na heel wat heisa werd de talentelling afgevoerd. Om de voortdurende discussies over talen en grenzen te beslechten, besloot de rooms-rode regering Lefèvre-Spaak een taalgrens vast te leggen. De ontwerpen van minister Gilson, die de taalgrens definitief afbakenden en het taalstatuut in de Brusselse agglomeratie en de randgemeenten vastlegden, waren uiterst gevoelige materie, die heel wat politieke beroering met zich mee bracht. Om de regering onder druk te zetten, organiseerde het Vlaams Komitee voor Brussel en Taalgrens een Mars op Brussel.

Die eerste Mars op Brussel op 22 oktober 1961 werd een groot succes. Volgens de organisatoren waren er 100.000 betogers, volgens de rijkswacht 63.400.

Het Mouvement Populaire Walon organiseerde een aantal kleine tegenbetogingen in de buurt van Luik. Het wetsontwerp Gilson werd op 14 november 1961 in de Kamer van Volksvertegenwoordigers ingediend. Nadat de bevoegde Kamercommissie het ontwerp wijzigde (Komen en Moeskroen naar Henegouwen, enkele gemeenten rond Landen naar Brabant en Voeren naar Limburg. Het aantal taalgrensgemeenten met faciliteiten zou uitgebreid worden van 18 tot 25) werd het ontwerp op 15 februari 1962 door de Kamer aanvaard. Het botste op taai weerstand in de Senaat, maar ook daar werd het uiteindelijk goedgekeurd op 9 oktober 1962.

Noch de Franstaligen noch de Vlamingen waren het helemaal eens met het compromis. Zou een tweede Mars op Brussel de Vlaamse argumenten kracht kunnen bijzetten? De Vlaamse Beweging twijfelde. Sommigen vonden een tweede mars niet opportuun, voor anderen moest de gaspedaal verder ingedruwd worden. Bijna een jaar na de eerste mars, trok op 14 oktober 1962 een tweede, tumultueuze Mars op Brussel door de straten van de

hoofdstad. Er waren meer betogers dan de vorige keer: 200.000 volgens de organisatoren, 41.000 volgens de rijkswacht. De politieke afgevaardigden bleven opvallend afwezig, drie CVP-ers uitgezonderd. Aan de Beurs werden de manifestanten opgewacht door Franstalige tegenbetogers met provocatieve slogans als 'Keer terug naar uw dorp' en 'Geen Frans, geen centen'. Een oproep om een francofone tegenbetoging te organiseren, flopte met nog geen 10.000 deelnemers.

Hoe kon de bevolking in dergelijk klimaat een taalgrensregeling aanvaarden? De Franstaligen vroegen taalfaciliteiten in elf randgemeenten. Onaanvaardbaar voor de Vlamingen. Uiteindelijk werd de taalgrenswet van kracht op 1 september 1963. Franstalige inwijkelingen krijgen taalfaciliteiten in zes Vlaamse randgemeenten rond Brussel. Maar een echte taalpacificatie bracht de taalgrenswet niet teweeg. 46 jaar later is er nog steeds discussie over, net als over de niet-splitsing van het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde.

TEKST Jaak Ockeleij ■ FOTO Belga

Gabrielle Claes, conservator Cinematek

‘Een film kan je volle

Brussel heeft vele schatten. Soms moet je wat zoeken, soms liggen ze gewoon om de hoek. En één ervan vind je aan de Baron Hortastraat. In het vernieuwde filmmuseum kun je de geschiedenis van de film van nabij leren kennen. Wij spraken met conservator Gabrielle Claes, de passie van de film, die in Meise woont.

TEKST Ines Minten • FOTO Filip Claessens

De gebouwen van Cinematek, het vroegere Koninklijk Filmarchief en Filmmuseum, zijn gerenoveerd en uitgebreid. Zo kan de collectie, die jaarlijks met gemiddeld 2000 exemplaren groeit, beter gepresenteerd worden. Het Belgisch filmarchief bestaat meer dan zeventig jaar, het museum sinds 1962. In de loop van de tijd heeft het archief een van de mooiste en grootste filmcollecties ter wereld opgebouwd. Van de 60.000 titels die het rijk is, toont het museum er gemiddeld 39 per week. ‘Met de verbouwingen is ook de nieuwe naam gekomen’, vertelt Gabrielle Claes. ‘Sinds begin 2009 is het Filmmuseum en -archief *Cinematek* geworden. Cinematek is kort en verstaanbaar in verschillende talen. Uiteraard is niemand er tevreden mee’, glimlacht ze. ‘Franstaligen vinden de ‘k’ te Nederlands, Nederlandstaligen hebben commentaar op de Franse klanken van het woord. Maar goed, het is een typisch Brussels compromis, zoals de naam Bozar voor het Paleis voor Schone Kunsten dat ook is.’

Het programma van het filmmuseum is niet veel veranderd sinds de renovatie. ‘We presenteren wel meer namiddagvoorstellingen. Niet enkel voor kinderen, want er zijn ook meer en meer volwassenen en senioren die in de namiddag tijd hebben, graag een film meepikken maar soms liever niet ‘s avonds laat in de stad rondhangen.’ Uiteraard krijgen oude films veel aandacht. Zo komt in oktober niet alleen Charlie Chaplins *The Kid* (1921) aan bod, maar ook *Double Indemnity* (1944) van Billy Wilder en een Zweedse stille film met Greta Garbo. Experimentele of buitenlandse films krijgen eveneens hun plaats. ‘En Belgische films’, voegt Gabrielle Claes eraan toe. ‘En animatiefilms. En documentaires. En... We organiseren ook cycli rond bepaalde thema’s, acteurs of regisseurs.’

Opvoeding in oude film

In de jaren 30 werden er wereldwijd filmarchieven opgericht. ‘Film is veel meer dan een consumptieartikel. Het behoort tot onze cultuur en erfgoed. Daarom is het waardevol om films te bewaren’, zegt Gabrielle Claes. Haar passie voor het medium is heel jong begonnen. ‘Ik ben geboren eind jaren 40. Mijn ouders waren fervente bezoekers van de buurtbioscopen. We gingen er meer dan een keer per week naartoe. Als jong kind

dig opslorpen'

snapte ik wel niet altijd wat er gaande was op het scherm. Het systeem van doorlopende vertoningen hielp daar niet veel aan. Je had een opeenvolging van reclame, trailers, een documentaire en een hoofdfilm. Meestal wisten we niet precies wanneer de film zou beginnen, dus we vielen ergens middenin de vertoning binnen. Dan bleven we zitten tot we de beelden herkenden die we in het begin hadden gezien.'

De filmmicrobe had zich genesteld bij de kleine Gabrielle en is nooit meer verdwenen. Tijdens haar studie Romaanse talen bleef ze frequent naar de bioscoop trekken. 'Ik kwam terecht in een groepje filmliefhebbers. We zaten even vaak in de cinemazaal als in de les', glimlacht ze. Een onderscheid tussen oude en recente films maakten de studenten niet. 'Nu merk ik dat de meeste jonge mensen meer reserves hebben tegenover oude films. Zelfs liefhebbers laten stille en zwart-witprenten vaak links liggen. Dat is heel jammer, en daar wil Cinematek natuurlijk iets aan veranderen. Het heeft vooral met opvoeding te maken, denk ik. Tot vijftien jaar geleden kreeg je nog geregeld oude films te zien op de televisie. En zelfs bioscopen hernamen in de kalme zomerperiodes soms prenten uit de oude doos. Vandaag gebeurt dat veel minder. Daarom wordt de taak van Cinematek er alleen maar belangrijker op.'

Monnikenwerk

Toen Gabrielle Claes in 1968 afstudeerde, begon ze uit te kijken naar een baan. 'Ik wist al snel dat het onderwijs niets voor mij was', legt ze uit. 'Op een dag kwam ik opnieuw in het filmmuseum en zag ik een personeelsadvertentie uithangen. Ik solliciteerde en kon kort daarna beginnen op de documentatiedienst.' Een tijd later schoof ze op naar de dienst programmering, waarvoor ze jaren heeft gewerkt, tot ze in 1989 conservator werd. 'Toen pas heb ik het echte hart van onze organisatie van dichtbij leren kennen', vertelt ze. 'De mensen die in het archief werken, houden op een heel andere, meer materiële manier van film. Ze zijn echt bekommerd om de banden. De pellicule krijgt bijvoorbeeld minuscule gaatjes, die een voor een hersteld moeten worden, omdat de banden anders niet meer vlot door de projectoren lopen en zware schade oplopen. Ik heb veel bewondering voor hun werk gekregen. Wat ze doen,

kun je vergelijken met de restauratie van een kunstwerk. Het is monnikenwerk dat hen vaak naar de donkere kamer verbant. Wist jij trouwens dat een langspeelfilm wel 25 kilo weegt?'

Een goede film geeft veel

Een favoriet genre of een lievelingsperiode heeft Gabrielle Claes niet. 'Er zijn heel wat stille films die ik prachtig vind', zegt ze. 'Maar ook de komedies uit de jaren 30 of de Nouvelle Vague uit de jaren 60 heeft schitterende dingen voortgebracht. En hedendaagse film kan ik evenzeer appreciëren. In elke periode vind je uitstekend werk, maar uiteraard zijn lang niet alle films meesterwerken. Als een film goed is, is het een van de mooiste dingen die er bestaan. Een film kan je volledig opslorpen. Film is zo veelzijdig! Je hebt beeld, klank, acteurs, landschappen, sfeer, de verbeelding van de auteur, ... Je krijgt enorm veel cadeau van een goede film.'

Een groot nadeel van een museum is dat de bezoekers er naartoe moeten gaan. En mensen hebben tegenwoordig graag dat een cultureel of ander aanbod naar hén toe komt. 'Daarom besteden we ook steeds meer aandacht aan dvd's', vertelt Gabrielle Claes. Je hebt bijvoorbeeld de Kroniek van de Vlaamse film, een box met elf klassiekers uit de plaatselijke cinema, zoals Mira, De Loteling, De Witte van Sichem en Brussels by Night. 'We hebben ook een hele reeks documentaires die we op basis van ons eigen archief maken', zegt ze. 'Bijvoorbeeld over Expo 58 of de Antwerpse dierentuin. Momenteel werken we aan een dvd over Sabena. Met zulke werken bereiken we een heel ander publiek dan de gemiddelde cinefiel. Iemand die als tienjarige op Expo 58 is geweest, vindt het prettig om beelden uit die tijd terug te zien.'

Terug naar Meise

De ouders van Gabrielle Claes kwamen uit Antwerpen. Op het einde van de Tweede Wereldoorlog verhuisden ze naar Brussel. 'Daar ben ik geboren. Ik heb altijd in het Frans gestudeerd. In de praktijk ben ik volledig tweetalig, wat heel handig is in een tweetalige instelling zoals Cinematek. Er heerst hier een erg aangename sfeer onder de medewerkers. In principe is iedereen hier tweetalig, en natuurlijk lukt dat voor de ene wat vlotter dan

voor de andere, maar we verstaan elkaar, dat is het belangrijkste. Op vergaderingen hoor je bijvoorbeeld een heel vreemde mix van Frans en Nederlands. Het is een prettige mengelmoes en persoonlijk vind ik dat die verstandhouding zich niet zou moeten beperken tot de tweetalige instellingen.'

In de jaren 60 verhuisde Gabrielle Claes met haar ouders naar Meise. 'Toen ik in het filmmuseum aan de slag ging, vestigde ik me in het centrum van Brussel. Daar heb ik 25 jaar gewoond', zegt ze. 'Terugkeren naar Meise was een sentimentele keuze. Tien jaar geleden overleed mijn moeder en moest ik beslissen wat ik met de ouderlijke woning zou doen. Ik heb er lang over nagedacht, maar uiteindelijk heb ik de stap terug naar Meise toch gezet. Het is niet vanzelfsprekend om opnieuw te pendelen als je zolang vlak bij je werk hebt gewoond, maar ik vertrek een tikkeltje later zodat ik de ergste files kan vermijden. Op die manier valt het allemaal best mee.'

Cinematek, Baron Hortastraat 9,
1000 Brussel, 02 551 19 19, www.cinematek.be

EN 'Totally caught up in a film'

Cinematek, the entirely refurbished cinema museum in Brussels, offers a treasure trove of films. It is the only venue where you can acquire such an intimate knowledge of the history of cinema. The archive has managed to build up one of the world's largest and finest collection of films over the years. The museum chooses an average of 39 films a week to show from its collection of 60,000 titles. 'A good film is one of the most wonderful things in the world. You can get totally caught up in a film', says Gabrielle Claes, the Cinematek's curator, who lives in Meise. She caught the cinema bug when her parents used to take her to the local cinemas every week to see the non-stop performances there. 'Most of the time we were not quite sure when the film started so we would arrive somewhere in the middle. We would sit there without budging until we reached the scene we saw when we first came in.' She does not make any distinction between old and recent films because each epoch produces outstanding works. 'It is a pity people do not take more interest in the old films but that is why the Cinematek's role is all the more important.'

K3 op de beiaard

Rien Aarssen drukte bijna twintig jaar zijn stempel op de beiaardcultuur in Grimbergen. Nu neemt de nieuwe beiaardier Twan Bearda de fakkel over. Hij ziet de verbreding van het repertoire voor beiaard als een belangrijke uitdaging.

TEKST Gerard Hautekeur ■ FOTO Kris Mouchaers

Rien Aarssen haalt de loftrumpet boven over zijn opvolger. 'Twan won in 2003 de gerenommeerde Koningin Fabiola-wedstrijd voor beiaard. Dit is een hele prestatie, want aan deze internationale wedstrijd nemen beiaardiers deel van over de hele wereld. Twan is geen onbeschreven blad in de we-

reld van de beiaard. Hij studeerde af aan de Koninklijke Beiaardschool in Mechelen. Hij is lid van de beiaardvereniging Bells' Angels. Samen met de Leuvense beiaardier Luc Rombouts speelt hij *quatre mains* op de beiaard. Een vernieuwende manier om de beiaard te promoten, ziet hij in het samenspel met andere muziekinstrumenten. In de samenwerking met een koperensemble, piano, harp of andere instrumenten zit toekomstmuziek. Om het jonge publiek aan te spreken, denkt Twan aan de samenstelling van een pakket voor scholen, waarbij kinderen tijdens een bezoek kennis kunnen maken met de beiaard. Hij speelt vlot hedendaagse muziek, zoals filmmuziek of liedjes van K3 die hij bewerkt voor beiaard. De verbreding van het repertoire voor beiaard vindt hij een belangrijke opdracht, evenals de technische kwaliteit en zorg voor het beiaardinstrument.'

Concerten

Met het aantreden van beiaardier Twan Bearda is de continuïteit verzekerd. Aarssen blikt tevreden terug op zijn carrière als beiaardier. 'De beiaardmuziek verwierf een vaste plek in Grimbergen. Dankzij de financiële steun van de gemeente kwam er in 1998 de spreekwoordelijke kers op de taart met de aanwinst van een bijkomende klok. Met de aankoop van de *besklok* was het beiaardinstrument uit 1964 compleet. Ieder jaar kunnen we een mooie affiche van concerten voorleggen', zegt Rien Aarssen. 'Vanaf april tot eind september zijn er de beiaardconcerten op zondag. Daarbij zijn geregeld beiaardiers uit het buitenland te gast. De beiaard krijgt een prominente plaats op alle kerkelijke hoogdagen, zoals tijdens de feestdagen van Allerheiligen en Kerstmis. Echte publiekstrekkers zijn de dag van de beiaard, het samenwerkingsprogramma met Child Focus waarop kinderbeiaardiers van de partij zijn en het afsluitend beiaardconcert op de Pater Feyendag, dat dit jaar plaats heeft op 27 september van 15.30 tot 16.30 uur.' Rien Aarssen introduceerde ook de zomeravondconcerten in juli en augustus op vrijdag, telkens van 20 tot 21 uur.

Luisterhoek

Een bewijs van de groeiende waardering voor de beiaardcultuur ziet Aarssen in de recente oprichting van de vereniging Beiaardvrienden van Grimbergen. De vereniging telt al zeventig leden en zet zich in voor de promotie van de beiaardkunst. 'In de schaduw van de abdijtoren wordt er binnenkort een vaste luisterhoek voor de beiaard ingericht. Op die vaste luisterplaats kunnen mensen samen naar een beiaardconcert luisteren. Er komt een camera zodat concertgangers de beiaardier op een scherm aan het werk kunnen zien, waardoor er een persoonlijker contact ontstaat met de beiaardier hoog in de toren.' Aarssen blijft zijn diensten ter beschikking stellen van de nieuwe beiaardier. Hij denkt er ook al een geruime tijd aan om samen met een fotograaf de versieringen op beiaardklokken in Vlaanderen te inventariseren. Vaak vind je er unieke ornamenten, zoals de afbeelding van het hoofd van de klokkengieter.

Rien Aarssen en Twan Bearda

i Programma's van de concerten zijn gratis verkrijgbaar in de Gemeentewinkel, Prinsenstraat 22, 1850 Grimbergen, 02 260 12 97, www.beiaard.grimbergs.net

AGENDA
OKTOBER
2009

UIT

in de Rand

Ontwapenende luisterliedjes

MU
ZIEK

Hannelore Bedert port haar lief aan om niet te kijken als ze in zijn armen ligt. Ze spreekt hem uitsluitend in de gij-vorm aan en af en toe flirt ze met het West-Vlaams. 'Gij legt knopen in mijn stengels en ik krijg mij niet ontward', zingt ze zonder schroom. Met haar kordaat pianospel tracht ze haar stress en andere wrevelige gemoedstoestanden te bezweren. 'Wie gaat me komen red-den?', vraagt ze retorisch. Maar vooraleer er iemand (een dokter?) uit de zaal toesnelt, roept ze tovenaars Merlijn ter hulp. De grote doorbraak in de Vlaamse kleinkunstwereld

kwam er tijdens de Nekkanacht van vorig jaar. Ze won als eerste Belg de Nederpopprijs. Maar zij laat zich niet in een keurslijf dringen en opteert voor doordachte muziek dat een breed publiek aanspreekt. ■ LD

ZO · 3 OKT · 20.00

Hannelore Bedert

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

VR · 16 OKT · 20.30

Hannelore Bedert

Urtijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

Pittige herinnering aan geboorte

PO
DIUM

Dat zou nieuwZwart, de prilste choreografie van **Wim Vandekeybus**, moeten zijn. Tegen alle verwachting in is de vloer bedekt met goudfolie. De stuiptrekkende bewegingen van de ontklede dansers lijken op een oeroud inwijdingsritueel. De uiteindelijke bestemming blijft echter geheim. Als het gaat bliksemen en donderen, ontsnapt er nog meer energie uit de dansers. Ze worden alsmear zenuwachtiger, want van hun meester moeten ze een nieuwe kleur uitvinden. **Mauro Pawlowski** en **Elko Blijweert** laten

de gitaren loeien. **Jeroen Stevens** timmert er lustig op los. Hun bezwerende klanken blijven niet zonder effect. De woorden van **Peter Verhelst** klinken bloedernstig. Over de betekenis tast je in het duister. 'nieuwZwart leunt aan bij de abstracte schilderkunst. De dansers volgen hun krachtadigste impulsen', zegt Vandekeybus. ■ LD

ZA · 31 OKT · 20.30

nieuwZwart

Ultima Vez/Wim Vandekeybus

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

In de voetsporen van Janis Joplin

MU
ZIEK

Amper 27 was Janis Joplin toen ze, gevelde door een overdosis drugs, in een hotelkamer in Los Angeles werd aangetroffen. Haar optredens in Woodstock en op het Monterey-festival stonden toen al diep in het geheugen gegrift. De soul en de blues zaten haar in het bloed. Soms prevelde ze haar woorden ingetogen; vaak schreeuwde ze het uit van de pijn. Hoewel jazzzangeres **Beverly Jo Scott**, die lang geleden uit de Verenigde Staten naar onze contreien emigreerde, over een minder rauw stemtimbre beschikt, herneemt zij *Cry Baby* en *Me and Bobby Mc Gee*. De microfoon wordt met geurende bloemen versierd, want dit huldeconcert ademt flower power. Scott en haar ensemble huldigen ook Bessie Smith, Billie Holiday en Otis Redding, die net als Joplin geen gemakkelijk leven hebben gekend en hun toelichting in drank en genotsmiddelen zochten. ■ LD

VR · 30 OKT · 20.00

Planet Janis

Beverly Jo Scott

Wezembeek-Oppeem, CC de Kam, 02 731 43 31

© ERWIN VERSTAPPEN

50 jaar Goethe Instituut

EX
PO

Bertold Brecht, Heiner Müller, Ernst Bloch, Pina Bausch, Sigmund Freud, Gunther Grass, al deze boegbeelden van de Duitse en Oostenrijkse cultuur worden gekoesterd door het Goethe Instituut. Het instituut bestaat 50 jaar. Je kunt er kennismaken met de Duitse cultuur via boeken, films, video's, tentoonstellingen, debatten en congressen.

De prestigieuze instelling in de Brusselse Belliardstraat haalde de voorbije decennia haast alle belangrijke Duitstalige kunstenaars, choreografen, theatermakers, filosofen en wetenschappers naar ons land. Vijftig jaar geleden opende de Duitse bibliotheek, de kiem van het huidige Goethe Instituut, in de Koningsstraat. Om dat te vieren verschijnt er een overzichtelijk jubileumboek. Bovendien organiseert Bozar deze maand een **Ulrike Ottinger** retrospectieve en een muziekfestival met een postume wereldpremière van **Karlheinz Stockhausen** (1928-2007) en **Maurizio Kagel** (1931-2008).

Ulrike Ottinger (67) is filmactrice, beeldend kunstenaar, fotografe en cineaste. Centraal in haar werk staan allerlei non-conformistische bespiegelingen over identiteit. Ze treedt in het voetspoor van legendarische personages als Dorian Gray en Gertrude Stein, die opvielen door de combinatie van mannelijke en vrouwelijke trekjes. Ze zal aanwezig zijn op de Belgische première van *Prater*, waarin ze inzoomt op de mythische en sprookjesachtige aspecten van dit vermaarde Weense amusementspark. Ze heeft ook oog voor de persoonlijke levensgeschiedenissen van de oudste kermisuitbaters. In Cinematek

Filiaal geeft nietsnuttigen het woord

THEA
TER

Amateurtheater Filiaal brengt al een kwarteeuw absurdistische voorstellingen, waarin humor en ontroering samengaan. In *Morgen goe weer* en *The Invisible* zwegden de vijf bevlogene acteurs; in *Nieuweids* bewijzen **Misjel Van den Berghe, Johan Schepers, Carlo, Jan** en **Rik Otten** ook met het gesproken woord overweg te kunnen. De titel leenden ze van de Oost-Vlaamse naturalistische schrijver **Cyriel Buysse**. 'We vertrekken van 19e eeuwse taferelen in een rurale samenleving', onthult **Jan Otten**. 'Die vloeien naadloos over in grappige 20e eeuwse situaties. De personages gaan ook

op reis. Meer kan ik er nog niet over verklappen. De rode draad moet de toeschouwer zelf ontdekken.' Voor de eerste keer krijgt het mannenkwintet versterking van de jonge pianiste **Daisy Vaerewyck**, die in het dagelijkse leven muziektherapeute is. De confrontatie met de heren levert hilarische scènes op. Na jarenlange omzwervingen met haltes in GC de Markten en een Leuvens herenhuis vond Filiaal een vaste stek in GC de Moelie. ■ LD

VR · 16 OKT · 20.30

Nieuweids

Filiaal

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

worden spraakmakende prenten als *Freak Orlando* en *Jeanne d'Arc in Mongolië* vertoond. Schoonheid en angst lopen als een rode draad door de tentoonstelling in het Goethe Instituut, die onder meer haar *Theatrum Sacrum* voor het voetlicht brengt.

De **Musik Fabrik** voert in de concertzaal van Bozar in primeur *Erwachen:12 Stunde* uit, een onderdeel uit de Klang-cyclus, die een compleet etmaal overspant. Tot zijn dood trachtte Stockhausen, die goed bevriend was met de Vlaamse componist Karel Goeyvaerts, kosmische structuren en de menselijke hang naar het eeuwige in immense muziekcycli te verklanken. Van Mauricio Kagel sieren enkele partituren met suggestieve titels het programma. *Osten* is het openingsluik van zijn *Stücke der Wind*, waarin hij de geluiden van de wind oproept. In *Der Matratzengruft* zou je moeten horen hoe een matras klinkt, als je er alleen op met verschillende personen op neerploft! Als kers op de verjaardagstaart start in Flagey op 9 november, wanneer de 20e verjaardag van de val van de Berlijnse Muur wordt herdacht, *Festival Focus '89* met documentaires en debatten. Daarin wordt nagegaan welke omwenteling die gebeurtenis heeft teweeggebracht. ■ LUDO DOSOGNE

1 TOT 24 OKT
Ulrike Ottinger

Brussel, Goethe Instituut, 02 230 39 70

9 TOT 26 OKT
Verschillende films van Ottinger

Brussel, Cinematek, 02 551 19 19

13 EN 14 OKT
Festival Stockhausen/Kagel

Brussel, Bozar en Koninklijk Conservatorium, 02 507 82 00

Jiaqing © PALACE MUSEUM

Dromen van verfijning

EX
PO

De mandarijnen vormden indertijd het elitekorps van de Chinese keizer.

Via een strenge selectieprocedure werden ze aangeworven voor de rechtspraak, de ordehandhaving, het innen van belastingen en het voorkomen van hongersnood en overstromingen. Europalia besteedt met kalligrafische werkjes, zijden rollen, inkttabletten en penselen aandacht aan hun vorming en hun werkinstrumenten. De tentoonstelling focust echter vooral op hun dromen. Als de officiële taken te belastend werden, namen veel mandarijnen hun toevlucht tot grote reizen of tot het verzamelen van kunstvoorwerpen. Vaak zochten ze aansluiting bij de literaten. Deze artiesten, schrijvers en dichters hadden zich min of meer uit het openbare leven teruggetrokken zodat ze zich volledig aan hun idealen konden wijden. Op kostbare wierookvaten, handgeschilderde rollen en porseleinen beeldjes wordt getoond hoe de literaten op de wolken leefden. Een bronzen bolvormige wierookbrander uit de Qing dynastie en een riemdecoratie met een gekristalliseerd verliefd koppel in witte jade zijn twee van de blikvangers op de expo. Eigenlijk worden steeds opnieuw dromen in allerlei vormen weergegeven. ■ LD

22 OKT TOT 14 FEB
De drie dromen van de mandarijn

Brussel, ING Cultuurcentrum, 02 504 91 20

Theater op koolzaad

Acteur Dimitri Leue trok vorig jaar als *Don Kyoto* ten strijde voor een milieuvriendelijkere samenleving. De tournee van zijn gelijknamige theaterstuk legde hij af op een energieopwekkende bakfiets van 135 kilo. 2200 kilometer later is de groene ridder toe aan een nieuw milieubewust theaterproject. In *Tegen de lamp* onderzoekt hij in hoeverre theater zelf rijmt met de groene profetie. Centraal in de komische voorstelling staat de zoektocht naar een lamp die wensen in vervulling doet gaan. De vraag is dan of die wens het algemene belang of de persoonlijke verlangens moet dienen, het dilemma dat zich ook bij ecologische kwesties vaak aandient. Het transport van de tournee gebeurt dit keer met een bestelwagen die rijdt op koolzaadolie afkomstig van een koolzaadveld dat door de acteurs zelf is ingezaaid. Om het elektriciteitsverbruik tijdens de voorstelling te beperken, wordt een deel van de energie zelf opgewekt met twee energiefietsen. Toch zal de ecologische voetafdruk van de productie nog ongeveer gelijk zijn aan het jaarverbruik voor verwarming en mobiliteit van een huisgezin. Toeschouwers kunnen hun steentje bijdragen door met het openbaar vervoer, de fiets of al carpoolend naar de voorstelling te komen. ■ MB

8 OKTOBER

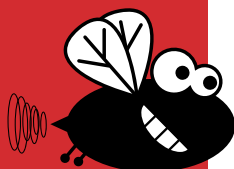
CC Westrand, Dilbeek, 02 466 20 30

21 OKTOBER

GC de Bosuil, Overijse, 02 657 31 79

28 NOVEMBER

CC Het Bolwerk, Vilvoorde, 02 255 46 90
www.tegendelamp.be

Het witte goud

Binnenkort is de tijd rijp voor een portie witloof uit de volle grond. Op de verpakking herken je dit witloof aan het logo 'Brussels Grondwitloof'. Dat is een Europese erkenning voor een groente die binnen een duidelijk afgebakend gebied op een traditionele manier wordt geteeld. De artisanale productie van grondwitloof is arbeidsintensief. In de zomermaanden groeit het witloofzaadje in het open veld uit tot een plant met een forse wortel. In de herfst oogsten de boeren de wortelen en ontdoen die van het groene loof. Nadien plaatsen ze die wortelen opnieuw in de volle grond, in een overdekte ruimte. Aan de hand van een buizensysteem verwarmen telers de grond. Zo groeit op zes weken tijd een witloofkrop op de wortel.

Het Witloofmuseum in Kampenhout-Sas illustreert op een boeiende manier hoe het witloof traditioneel is gekweekt en verhandeld. Ook de sociale en culturele aspecten van het witloofteelt komen aan bod. Lagere scholen en groepen kunnen het museum ontdekken met een doeprogramma. Je kunt een bezoek combineren met een witloofwandeling of een huifkarrentocht. Het museum is ondergebracht in een deel van de vroegere tuinbouwveiling. Niet toevallig, want in Kampenhout vormde het witloof de spil van de lokale economie en bracht destijds een grote welvaart in de streek. Mensen noemen het nog steeds het witte goud. ■ GH

Kampenhout, Witloofmuseum,
Leuvensesteenweg 22
Reserveren kun je op 016 22 33 80
of www.kampenhout.be

Dromen over (lucht)

EX
PO

Romantische zielen en gothic freaks kunnen tot half november op exploratie in het Kasteel van Gaasbeek. Geesten, spoken en monsters bevolken de spannende en soms ook griezelige najaarstentoonstelling *Droomburchten en luchtkastelen*.

Het parcours start bij het 18e eeuwse Strawberry Hill, dat door de extravagante fantast **Horatio Walpole** in verschillende fases ten zuidwesten van Londen werd gebouwd. Hij was ook de auteur van de eerste gothic novel, die zich afspeelt in donkere burchten en op kerkhoven. Wanneer een hulpeloze lady in de donjon belandt, kan zij moeilijk worden bevrijd, tenzij er een heldhaftige ridder zijn leven riskeert.

'Aanvankelijk werd *gothic* door de goe-gemeente als lelijk, barbaars of primitief afgedaan', zegt kasteeldirecteur Luk Vanackere. 'Maar de villa van Walpole sloeg in als een bom. De hele Engelse upper class wilde in zo'n gebouw wonen. De rage verspreidde zich spoedig over de rest van Europa. Duitsland kende een heuse middeleeuwse revival. Denk maar aan Wolfram von Eschenbach, Wagner en Ludwig van Beieren. We konden gotisch meubilair, waaronder enkele stoelen, en tal van sprekende gravures op de kop tikken. We tonen ook filmfragmenten van Cocteau's *La Belle et la Bête*, Viscontis *Ludwig* en

Hitchcocks *Rebecca*. Dat de gothic movie het nog steeds goed doet, bewijst het succes van Harry Potter.'

Ook in Vlaanderen verschenen er in de 19e en 20e eeuw steeds meer huizen met torentjes. Wie het zich kon permitteren, liet een kasteelvilla bouwen. De bewoners gingen zich vaak als figuren uit een andere tijd gedragen. Zij voelden de drang om in een historisch decor te acteren. Markiezin Arconati Visconti van het Kasteel van Gaasbeek kleepte zich als een personage uit de renaissance en Sarah Bernhard werd de nieuwe Lorenzaccio. Van Kasteel Tivoli, dat door **Jan Fabre** onder handen werd genomen, krijgen we een intrigerend beeldverslag.

In elke ruimte wordt een ander thema gepresenteerd. Imponerend is de reconstructie van een metershoge taart in de vorm van een kasteel, die indertijd aan Napoleon werd aangeboden. Elders wordt onder meer door **Georges Brassens** gefocust op de zandkastelen. De korrelige strandburchten kennen doorgaans maar een kort bestaan omdat de watergolven ze wegvegen. Wie de metalen toren van **Wim Delvoye** wil zien, moet helemaal naar boven. Op de trap herken je nauwelijks jezelf in de vele antieke spiegels. Maar misschien kun je er, zoals in Lewis Carrols raadselachtige roman *Through the Looking Glass*, doorheen stappen? Door de theatrale omgeving krijgen de torenvormige koffie- en theepotten van **Aldo Rossi** bijna een sacrale dimensie. **Toulouse Lautrec** penseelde een bleke kasteelvrouw, die al rond-

© CARLO BOSSOLI

kastelen

dwalend in een spook verandert. De kastelen waarover **M.C. Escher** droomde, kunnen zelfs niet door de vernuftigste architecten worden opgetrokken. Bij **Peter Depelchin** verandert de architectuur in een kluwen van menselijke organen. Kinderen kunnen zich vergapen aan het kasteel van Doornroosje, terwijl Kate Bush de ouderen met haar schriel stemmetje via *Wuthering Heights* naar het *Neverland* van Michael Jackson lokt. ■ LUDO DOSOGNE

T.E.M. 15 NOV

Droomburchten en luchtkastelen

Gaasbeek, Kasteel van Gaasbeek, 02 531 01 30, www.kasteelvangaasbeek.be dagelijks van 10.00 tot 18.00, behalve op maandag

Orgelvariaties in Brusselse kerken

MU
ZIEK

Orgels werden niet alleen gebouwd om de liturgische diensten op te luisteren of de devotie van de gelovigen te ondersteunen, maar ook om de monumentale kerkakoestiek tot haar recht te laten komen. Tijdens de Internationale Orgelweek van Brussel, die al voor de 30e keer wordt georganiseerd, kunnen de orgels van acht verschillende kerken worden beluisterd. Artistiek directeur **Jozef Sluys**, die onlangs werd geridderd, bijt op zondag 18 oktober de spits af in de Sint-Michiel en Sint-Goedelekathedraal met werk van Bach en Mendelssohn-Bartholdy.

Op 19 oktober verzorgen organist **Arnaud Van De Caeter**, fluitiste **Eva Godard** en slagwerker **Thierry Gomar** het avondconcert in de Kapellekerk. Zij spelen werk van Schlik en brengen een selectie uit het Buxheimer Orgelbuch. Op 20 oktober komt de Onze Lieve Vrouwekerk van Laken aan de beurt. **Louis Robillard** uit Lyon opteert voor César Franck en Widor. De dag erna speelt **Michael Schönheit** uit Leipzig. **François Houtart** neemt op 22 oktober plaats achter het klavier in de Kerk van Onze Lieve Vrouw Terkameren met composities van Lemmens, Reubke en Reger. Op 23 oktober is de Weense orgelvirtuoos **Wolfgang Kogert** te gast in de kathedraal met werk van Bach en César Franck.

Fervente zaterdagshoppers kunnen voor een keer de winkelstraten links laten liggen en deelnemen aan een avontuurlijke orgelwandeling. De locaties liggen redelijk dicht bij elkaar. Elk concert duurt ongeveer een halfuur. Om 10.30 uur worden de melomannen in de Finisterraekerkerk in de Nieuwstraat verwacht. **Momoyo Kokubu** speelt er composities van Collot, Jongen en Vierne. De Utrechtse organist **Peter Van Dijck** neemt de fakkel over in de Protestantse kerk aan

© G. LAMBRECHTS

de Kruidtuin. Hij selecteerde werken van 18e eeuwse toondichters. **Salvatore Gioveni** verwelkomt de muziekliefhebbers nadien in Sint-Jacob op Coudenberg. **Stijn Hanssens** brengt voor het afsluitende concert van deze marathon in de Maria Magdalenakerk de Tremelose tenor **Laurens Alexander Wijns** mee. Op het programma staat werk van Verschraegen en Flor Peeters. De orgelweek eindigt waar ze begint. De befaamde **Marie-Claire Alain** uit Parijs wisselt werk van haar vader Albert en haar broer Jehan af met welluidende kerkcomposities van de ongeëvenaarde Johann Sebastian Bach. ■ LUDO DOSOGNE

VAN 18 T.E.M. 25 OKT

30e Internationale Orgelweek

Brussel, verschillende locaties, 02 532 50 80

Bezige bij

EX
PO

Kunst is voor **Jan Wellens** een uitlaatklep voor zijn gevoelens en ervaringen. Dat hij indertijd de voorkeur gaf aan het tekenen en de aquarel schrijft hij toe aan de beperkte werkomstandigheden. 'Deze technieken vergen weinig ruimte en een minimum aan materialen. Vaak volstond een hoek van een tafel.' Hij voelt zich verwant met Lucian Freud en Jean Rustin omwille van hun virtuoze stijl. Belangrijke buitenlandse

kunstinstellingen zoals het California College of Arts and Crafts en het Prentenkabinet van het San Francisco Museum of Modern Art namen hem op in hun collectie. 'Hoeveel werken ik gemaakt heb, weet ik niet', geeft hij toe. 'De jongste tijd druk ik mij graag uit met grote schilderijen.' ■ LD

16 OKT TOT 8 NOV

Jan Wellens

Meise, GC De Muze van Meise, 02 268 61 74

Alleen open op zaterdag en

zondag van 14 tot 18.00

Op de openingsavond wordt in Oude Pastorie in Nieuwenrode een monografie voorgesteld.

agenda

PODIUM

THEATER

DO · 1 OKT · 20.30

Serisse

't Arsenaal, Fotti,
Wereldculturencentrum
Zuiderpershuis, Moussem
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DO · 1 OKT · 20.30

Picasso, striptease van een genie

Jef Demedts
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

VR · 2 OKT · 20.00

De Vierde Koning

Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

ZA · 3 OKT · 20.30

De Pruimelaarstraat

't Arsenaal
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO · 8 OKT · 20.30

Tegen de lamp

Dimitri Leue, Jonas Van Geel, Steven
Vromman & Antoon Officiers
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZO · 11 OKT · 15.00

Echafaudages

Alibi Collectief
Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

DO · 15 OKT · 20.30

De Alpenzuses

Nele Bauwens, Dahlia Pessemiers
& Luc De Vos
Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

ZA · 17 OKT · 19.00

AC Ransart

Bad van Marie
Hoeilaart, zaal Lindenhof,
02 657 05 04

ZA · 17 OKT · 20.30

De Pruimelaarstraat

t Arsenaal
Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

ZA · 17 OKT · 20.30

L'Origine du Monde for Dummies

Van Dijk, Turbiaz & Dehollander
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

WO · 21 OKT · 20.30

Tegen de lamp

Dimitri Leue, Jonas Van Geel,
Steven Vromman & Antoon Officiers
Jezus-Eik, GC de Bosuil,
02 657 31 79

DO · 28 OKT · 20.30

Arabische nacht

Ensemble Leporello en Dwama
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO · 29 OKT · 20.30

De Alpenzuses

Nele Bauwens, Dahlia Pessemiers
& Luc De Vos
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

DO · 29 OKT · 20.30

Levin Sketch

Baff
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

VR · 30 OKT · 15.00

Picasso, striptease van een genie

Jef Demedts
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

VR · 30 OKT · 20.30

De Gebiologeerden

De Koe
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA · 31 OKT · 20.00

De Nachclub

Fred Delfgaauw en Sjaak Bral
Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZA · 31 OKT · 20.30

De Gebiologeerden

De Koe
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

KIDS

ZO · 4 OKT · 10.00

Amalgama

Brussel, Museum voor
Natuurwetenschappen, 070 22 21 99

ZO · 4 OKT · 14.00

Boeskriebels, familiedag voor kleuters

Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

VR · 9 OKT · 20.00

Zoon

Raf Walschaerts
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO · 11 OKT · 11.00

Kinderhoogdag

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZO · 11 OKT · 14.00

Schaapwel

Nat Gras
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZO · 11 OKT · 15.00

Minoes

Fabio Van Hoorebeke gezelschap
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

ZO · 11 OKT · 15.00

Meneertje Kokhals

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

WO · 14 OKT · 14.00

Kobes goochelshow

Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

ZA · 17 OKT · 10.00

Kind aan huis

Brussel, PSK e.a. locaties,
02 507 89 11

VR · 23 OKT · 20.00

Het ei van oom Trotter

Tervuren, GC Papeblok, 02 769 20 16

ZO · 25 OKT · 11.00

Hands Up

Lejo
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZA · 31 OKT · 20.00

Artisto

Elastic
Overijse, GC Den Blank, 02 687 59 59

ZA · 31 OKT · 20.00

Griemelwandeling

Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

HUMOR

VR · 2 OKT · 20.30

Sax Machine

Les Désaxés
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

WO · 7 OKT · 20.15

More human than human

Alex Agnew
Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO · 8 OKT · 20.30

Wouter Deprez

Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

Schaapwel (11/10)

Meneertje Kokhals (11/10)

L'Origine du Monde for Dummies (17/10)

Kind aan huis (17/10)

DO · 8 OKT · 20.30

V.I.P.

Gino Sancti
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZA · 10 OKT · 20.30

More human than human

Alex Agnew
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

DI · 13 OKT · 20.00

Oot Kwizien Literair

Vitalski & Van Loo
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

DO · 15 OKT · 20.00

V.I.P.

Gino Sancti
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

DO · 15 OKT · 20.30

Gunter Lamoot

Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

DO · 15 OKT · 20.30

Bert Kruismans

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

VR · 16 OKT · 20.30

Nieweirds

Filiaal
Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

DO · 22 OKT · 20.30

More human than human

Alex Agnew
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR 23 EN ZA 24 OKT · 20.30

**Double Face/
En attendant Julio**

Luc Apers & Angel Ramon
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

ZO · 25 OKT · 20.30

Els De Schepper

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DO · 29 OKT · 20.00

Double Face

Luc Apers
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

DO · 29 OKT · 20.30

Ladies Night

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA · 31 OKT · 20.00

**Salto Musicale
Gogol & Mäx**

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZA · 31 OKT · 20.30

Geert Hoste

Tervuren, GC Papeblok, 02 769 20 16

DANS

VR · 16 OKT · 20.15

Ragus

Iers dansspektakel
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA · 17 OKT · 20.30

Boyish/girlish

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA · 31 OKT · 20.30

nieuwZwart

Ultima Vez/ Wim Vandekeybus
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

SENIOREN

DO · 1 OKT · 14.00

De wereld rond (revue)

Lia Linda & Albert
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI · 13 OKT · 14.30

Vuile was (seniorendag)

Tervuren, GC Papeblok, 02 769 20 16

ZO · 18 OKT · 14.00

**Koninklijke Fanfare
De Vrije Belgen**

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI · 27 OKT · 14.30

Muzikantenstad

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

VR · 2 OKT · 20.30

Solozeiler

Johan Verminnen
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR · 2 OKT · 21.00

Re: Love

Beersel, Jeugdcentrum Moesjebaaz,
02 359 18 38

ZO · 3 OKT · 20.00

Hannelore Bedert

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

WO · 7 OKT · 20.30

In 't gezicht

Axl Peleman
Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DO · 8 OKT · 14.00

**Muziekspektakel:
fever of the 60's**

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO · 8 OKT · 15.00

Net als toen

Lize Marke
Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

DO · 8 OKT · 20.30

That's all Folks!

Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

VR · 9 OKT · 20.30

Blue Eyed Country Girl

Barbara Dex
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA · 10 OKT · 20.00

Countryavond

Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

ZA · 10 OKT · 20.30

Living Roots

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

WO · 14 OKT · 20.30

Karim Baggili

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

VR · 16 OKT · 20.30

Blue Eyed Country Girl

Barbara Dex
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

VR · 16 OKT · 20.30

Hannelore Bedert

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO · 22 OKT · 20.00

Alsof

JackoBond
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

DO · 22 OKT · 20.30

Simple Truth

Roland, Rony Verbiest, Antje De Boeck
en Lady Angelina
Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

VR · 23 OKT · 20.00

Blue Eyed Country Girl

Barbara Dex
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

VR · 23 OKT · 20.30

Udo & Dean

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Ondrej Havelka & His Melody Makers (16/10)

Soeur Sourire (15/10 en 19/10)

Motown Movie Marathon (25/10)

VR · 23 OKT · 20.30

The Bootleg Beatles

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZA · 24 OKT · 20.00

Koperensemble Bravour & Ad Cominotto

Tervuren, Sint-Jan Evangelistkerk,
02 769 20 95

ZA · 24 OKT · 20.30

Frank Vander linden

Tervuren, GC Papeblok, 02 769 20 16

ZA · 24 OKT · 20.30

Voice Male@the Movies

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA · 24 OKT · 20.30

Kleinkunsteiland

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

WO · 28 OKT · 20.30

Camaxe

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

VR · 30 OKT · 20.00

Planet Janis

Beverly Jo Scott
Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZA · 31 OKT · 20.00

Erik, Sanne & Roma Luca

Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

JAZZ

WO · 14 OKT · 20.30

Peer Baierlein Quartet

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

VR · 16 OKT · 20.30

Ondrej Havelka & His Melody Makers

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

KLASSIEK

DO · 1 OKT · 20.30

Ilse Eerens & Ann Fierens

Festival van Vlaanderen
Wezembeek-Oppem, Sint-Pieterskerk,
02 731 43 31

ZA · 3 OKT · 20.30

Baptiste Lopez & Boyan Vodenitcharov

Festival van Vlaanderen
Duisburg, Sint-Katharinakerk,
02 769 20 16

ZO · 4 OKT · 11.00

Toeac

Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

ZA · 10 OKT · 20.15

Zefiro Torna

Festival van Vlaanderen
Dworp, Sint-Guriskerk, 02 359 16 00

ZO · 11 OKT · 11.00

Jenny Spanoghe & Paul Hermsen

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

13 EN 14 OKT

Festival Stockhausen/Kagel

Brussel, Bozar en Koninklijk
Conservatorium,
02 507 82 00

DO · 15 OKT · 20.30

Zefiro Torna

Festival van Vlaanderen
Grimbergen, Abdijkerk,
02 263 03 43

VR · 16 OKT · 20.00

Frescamente

Festival van Vlaanderen
Merchtem,
Onze-Lieve-Vrouw Ter Noodtkerk,
052 37 33 76

ZA · 17 OKT · 20.30

I Solisti del Vento

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZA · 17 OKT · 20.30

Kryptos Quartet & Veerle Simoens

Festival van Vlaanderen
Zaventem,
Sint-Martinuskerk,
02 720 05 28

VAN 18 T.E.M. 25 OKT

30e Internationale Orgelweek

Brussel,
verschillende locaties,
02 532 50 80

DO · 22 OKT · 20.30

Jos van Immerseel en Claire Chevallier

Festival van Vlaanderen
Linkebeek,
Sint-Sebastiaanskerk,
02 380 77 51

VR · 23 OKT · 20.30

Jos van Immerseel en Claire Chevallier

Festival van Vlaanderen
Wambeek, Sint-Remigiuskerk,
02 466 20 30

ZA · 24 OKT · 20.00

Viviane Spanoghe

Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

ZA · 3 OKT · 14.00

Bolt

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZO · 4 OKT · 14.00

Van Vlees en Bloed

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

MA · 5 OKT · 20.30

Disgrace

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DI · 6 OKT · 20.30

State of Play

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

9 TOT 26 OKT

Verschillende films van Ulrike Ottinger

Brussel, Cinematek, 02 551 19 19

ZO · 11 OKT · 20.00

Terribly Happy

Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

MA · 12 OKT · 20.30

Public Enemies

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DI · 13 OKT · 20.30

Chop Shop

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DO · 15 OKT · 14.00

Soeur Sourire

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO · 15 OKT · 15.00 EN 20.00

Soeur Sourire

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZO · 18 OKT · 20.00

Brüno

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA · 19 OKT · 20.30

Soeur Sourire

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DI · 20 OKT · 20.30

Public Enemies

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Los Abrazos Rotos (26/10)

Visual Voltage (tot 25/10)

De toekomst van Congo (13/10)

ZO · 25 OKT · 20.00

Los Abrazos Rotos

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

ZO · 25 OKT · 15.00

Motown Movie Marathon

Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

MA · 26 OKT · 20.30

Los Abrazos Rotos

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

MA · 26 OKT · 20.30

North by Northwest

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DI · 27 OKT · 20.30

Meisjes

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DO · 29 OKT · 14.00

Aanrijding in Moscou

Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

EX
PO

1 TOT 24 OKT

Ulrike Ottinger

Brussel, Goethe Instituut, 02 230 39 70

T.E.M. 5 OKT

Videowerk van Hans Op de Beeck

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

7 TOT 15 OKT

Aquarellen van Jade

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

TOT 13 OKT

Allemaal Leeuwenaren

Sint-Pieters-Leeuw, Gemeentehuis,
016 26 70 29

16 OKT TOT 8 NOV

Jan Wellens

Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

22 OKT TOT 14 FEB

De drie dromen van de mandarijn

Brussel, ING Cultuurcentrum,
02 504 91 20

T.E.M. 18 OKT

Graines de mémoire

Meise, Nationale Plantentuin van België, 02 260 09 20

TOT 25 OKT

Visual Voltage

Brussel, Design Vlaanderen Galerij,
02 227 60 61

T.E.M. 25 OKT

Kultur, daar zit toch eigenlijk niemand op te wachten

Asse, Galerij De Ziener,
02 452 77 86

T.E.M. 26 OKT

Ogen, blikken & voices, a silent dialogue

Dworp, Vormingscentrum Destelheide,
02 380 39 15

TOT 31 OKT

Hedy Rutch

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

T.E.M. 15 NOV

Droomburchten en luchtkastelen

Gaasbeek, Kasteel van Gaasbeek,
02 531 01 30,
www.kasteelvangasbeek.be

DO · 1 OKT · 20.00

Genealogie voor beginners

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO · 11 OKT · 12.00

Hoogstamfruit in de kijker

Grimbergen, Charleroyhoeve,
02 253 43 04

DI · 13 OKT · 14.00

De toekomst van Congo

Peter Verlinden, journalist en Congoreiziger
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR · 16 OKT · 20.00

Verborgen oorlogsjaren

Herman Vandormael
Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,
02 371 63 07

ZA · 10 OKT · 14.00

Bos en klimaatwandeling

Hoeilaart, parking Ganzepootvijver,
www.ngz.be

ZA · 10 OKT · 10.00

Wandelen in het multiculturele Vilvoorde

Vilvoorde, Station, 02 454 54 01

ZO · 11 OKT · 8.00

Lambiektocht

Huizingen, Provinciedomein,
02 305 40 75

ZO · 11 OKT · 13.00

Ontdek de Zuunvallei

Sint-Pieters-Leeuw, verschillende wandelingen, 0472 65 66 80

ZO · 11 OKT · 14.00

Wat zie ik? Vissen in het Zoniënwoud

Hoeilaart, Bosmuseum, 02 657 93 64

ZO · 11 OKT · 14.30

Zwammenwandeling

Halle, Hallerbos

ZA · 24 OKT · 14.00

Energiewandeling in het bos

Asse, Groenstraat, 02 657 93 64

ZO · 25 OKT · 14.00

Sint-Hubertuswandeling

Tervuren, infokantoor Markt

ZA · 3 OKT

MiXXit: one day event

Graffiti, breakdance, dj's
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

VR · 9 OKT · 20.30

Beersel Bollywood

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

ZO · 11 OKT · 13.00

Luchthaven achter de schermen

Zaventem, luchthaven, 02 515 04 81

ZA · 31 OKT · 19.00

Halloween: Victorian Fright Night

Gaasbeek, Kasteel van Gaasbeek,
02 531 01 30

MiXXit (3/10)

© ROA

De agenda wordt samengesteld met gegevens uit de Uitdatabank. Organisaties en verenigingen die hun activiteiten opgenomen willen zien in de volgende agenda die de periode van 1 tot en met 30 november bestrijkt, moeten ons de nodige informatie bezorgen voor 27 september a.s. Je kunt de gegevens mailen naar randkrant@derand.be, per brief sturen naar ons redactieadres (RandKrant – UIT in de Rand Agenda, Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel) of invoeren in de Uitdatabank via www.uitdatabank.be. Gezien het beperkte aantal beschikbare pagina's wordt bij de aankondigingen prioriteit verleend aan de activiteiten in de gemeenschappen en cultuurcentra in de Rand. Om voor plaatsing in aanmerking te komen, worden de andere activiteiten vooral beoordeeld op hun uitstraling naar alle inwoners van de Rand. Het volledige vormingsaanbod van Arch'educ vind je op www.archeduc.be.

Geef zelf je activiteit in!
Uitdatabank.be

Claire Chevallier en Jos Van Immerseel 'Elke pianoforte is een universum op zich'

Claire Chevallier en Jos Van Immerseel zijn bezeten van oude pianofortes. 'Onder die oude piano's zijn er geen twee gelijk', zegt Van Immerseel. Chevallier: 'Het zijn de verschillen die de instrumenten zo fascinerend maken. Bij mensen is dat toch precies hetzelfde?'

TEKST Ines Minten • FOTO Filip Claessens

De studio van de twee pianisten is een indrukwekkende plek. De ene oude vleugel staat er naast de andere. 'Allemaal in topconditie, behalve deze twee hier. Die hebben we nog maar pas aangeschaft.' Het is het begin van een bevlogen rondleiding doorheen een arsenaal van 18e en 19e-eeuwse pianofortes, compleet met demonstraties. 'Als het klarinetten waren, konden ze gewoon samen in een tas. Met piano's ligt dat iets moeilijker', lacht Van Immerseel.

Unieke restauraties

'Het gekke is dat de oudste types vaak de nieuwste instrumenten zijn. Van de eerste pianosorten vind je er nog maar heel weinig, zeker als je ze nog bespeelbaar wil maken. Je moet altijd bepaalde onderdelen vervangen: vilt op de hamers, snaren, hout ... Daarom laten wij onze piano's alleen door de beste specialisten restaureren. Ze zorgen ervoor dat het instrument zo authentiek mogelijk blijft. En zulke mensen wonen niet zomaar bij je om de hoek. Het vergt soms ook een enorme zoektocht naar de juiste materialen. Vilt, zoals ze dat in 1840 maakten, bestaat niet

meer. Bepaalde houtsoorten zijn niet meer te krijgen.' Van Immerseel neemt plaats achter een van de vleugels en laat zijn handen over de toetsen dansen. 'Deze vleugel is gemaakt van een mahoniesoort die je nergens meer kunt kopen. De gerestaureerde zijkanten zijn gerecupereerd uit twee deuren van een kleerkast, die ergens op een markt in Frankrijk stond. Zo heeft elk instrument zijn verhaal.'

Aangepast aan de pianist

'Het gaat om recyclage op het hoogste niveau', glimlacht Claire Chevallier. De eerste piano's zijn op het eind van de 18e eeuw ontstaan. 'Toen, en in de eeuw erop, was elke piano een unicum', vertelt de muzikante. 'Zoiets bestaat vandaag niet meer. In die tijd was elke piano-bouwer bezig met zijn eigen esthetiek. Elk instrument dat hij bouwde, was een universum op zich. Vandaar dat je bij elke restauratie ook tegen nieuwe uitdagingen aanbotst. Ik vind het zo mooi om te beseffen dat musiceren op elk instrument iets helemaal anders was. Een piano was een uniek kunstwerk, aangepast aan de smaak en de noden van de pianist in kwestie.'

De pianisten laten me het verschil horen tussen Duitse, Engelse en Franse piano's.

Tussen exemplaren van dezelfde bouwer met gekruiste dan wel rechte snaren. Tussen instrumenten die geschikt zijn voor kamermusiek of voor grote concertzalen. 'In Wambeek en Linkebeek brengen we Schubert', legt Van Immerseel uit. 'Die componist heeft fantastische stukken geschreven voor vierhandig spel. Daar zou je makkelijk tien programma's mee kunnen vullen.' Chevallier: 'Bij het vierhandige spel vind je van de mooiste muziek die er is, maar het is heel complex om te spelen. Je hebt om te beginnen al geen plaats aan de piano. Zero!' Van Immerseel pikt in: 'Slechts een van de pianisten kan de pedalen bedienen, de andere mist dus een belangrijk deel van het instrument. Je kunt ook niet zomaar doen wat je wil met je dynamiek, want je moet rekening houden met je partner.' Dat doe je dus niet zomaar met om het even wie? 'Zeker niet', zegt Jos Van Immerseel. 'Je moet grotendeels hetzelfde willen om samen te kunnen spelen. In een goed ensemble heb je weinig woorden nodig. Je verstaat elkaar, je repeteert, je schaaft aan wat niet klopt en *basta così!* Als je al voor het spelen begint te discussiëren over tempo of instrumentkeuze, dan spreek je niet dezelfde taal.'

i

In oktober brengen de pianisten een vierhandig Schubertprogramma: in de Sint-Sebastiaanskerk van Linkebeek op donderdag 22 oktober om 20.30 uur (02 380 77 51) en in de Sint-Remigiuskerk van Wambeek op vrijdag 23 oktober om 20.30 uur (02 466 20 30).

Veilig wandelen en fietsen op buurtwegen

In een verkeersdrukke regio zoals de Vlaamse Rand zijn buurt- en voetwegen een veilig alternatief voor de zwakke weggebruiker. Deze wegeltjes verdwijnen soms wel eens onder de ploeg van een landbouwer of achter de haag van een tuin. Maar er komt een tegenbeweging op gang.

TEKST Bart Claes ■ FOTO Kris Mouchaers

Steeds meer verenigingen en bewoners gaan in het verweer tegen het verdwijnen van buurtwegen. Zopas haalden bewoners van Dilbeek hun slag thuis in de strijd om voetwegen 99 en 102. De eigenaar van het domein waarover beide wegen lopen, wou de ene weg verleggen en de andere afschaffen. De problemen in Dilbeek ontstonden toen de gemeente op 31 maart 2006 beide voetwegen met hekken en prikkeldraad afsloot. Dat gebeurde op vraag van villabewoners aan de Ketelheidestraat waar de voetwegen langslopen. Er kwam protest tegen de afsluiting. Uiteindelijk adviseerde de gemeente om een wegje te verleggen en de andere af te schaffen. De deputatie van de provincie Vlaams-Brabant ging daarmee akkoord. Bewoners gingen echter in beroep bij de bevoegde minister, die zopas de beslissing van de deputatie vernietigde. Resultaat: de beide buurtwegen blijven bestaan.

Openbaar

Steeds vaker verzetten bewoners zich tegen het verdwijnen van buurtwegen. Verenigingen zoals de vzw Johanna en de vzw Trage Wegen ijveren voor het behoud van de wegeltjes. 'Sinds vijf jaar is het tij aan het keren', meent Hugo Marissens van Trage Wegen Dil-

beek. 'Dankzij de inzet van verenigingen en ... het internet. Als er vroeger een wegje verdween, waren het enkel de buurtbewoners die protesteerden. Vandaag worden de klachten via het internet gebundeld of vinden de mensen de weg naar de website van Trage Wegen waar ze met hun klachten terecht kunnen. Zo ontstaan her en der groepen van mensen die zich inzetten voor de trage wegen, zoals in Dilbeek, Meise en Halle.'

Toch blijven de buurt- en voetwegen kwetsbaar. De vzw Trage Wegen heeft de handen vol om dispuuten op te volgen. De wegjes liggen vaak op privé-terrein, maar hebben wel een openbaar karakter. 'Als een boerderij, villa of huis wordt opgekocht, wil de nieuwe eigenaar meestal het wegje dat over zijn erf loopt weg. Hij zet dan een hek en dan begint de discussie', weet Hugo Marissens. 'Aan de andere kant is er bij nieuwe verkavelingen wel oog voor de zwakke weggebruiker en wordt er vaak een voetweg aangelegd naar een aanpalende straat. Dat is een goede zaak.' De bijbel van de buurt- en voetwegen is de Atlas der Buurtwegen. Die dateert van 1841 en somt alle buurtwegen op. De provincie Vlaams-Brabant liet de Atlas onlangs digitaliseren, zodat die bij een dispuut gemakkelijker te raadplegen is.

Naambordjes

Soms loopt het slecht af. Zo verdwenen in Wezembeek-Oppem voetweg 43 in het domein de Grunne en voetweg 40 tussen de de Burburelaan en de Lenaertsstraat. Toch zijn de meeste gemeentebesturen begaan met de buurt- en voetwegen. 'Kortenberg gaat daarin het verst', weet Hugo Marissens. 'Daar heeft de gemeente alle voetwegen een naambordje gegeven. Zo is er geen discussie meer.' Ook elders is er aandacht voor de trage wegen. Kampenhout is volop bezig met een inventarisatie met als doel de wegjes te herwaarderen. Tervuren organiseerde een fietstocht langs trage wegen om ze bekender te maken. Machelen kocht een nieuwe machine om sneller het onkruid te verwijderen.

'Er zijn in de Rand meer trage wegen dan je zou denken', geeft Hugo Marissens nog mee. Onlangs trok hij met wandelclub Schampavie in zeven dagen te voet rond Brussel. 'We legden ongeveer zeventig procent van de tocht op onverharde wegen af. Je hoeft niet naar de Vlaamse Ardennen om mooi en veilig te wandelen. In de Rand lukt dat ook.'

i Op 24 en 25 oktober is het de *Dag van de Trage Weg*. De vzw Trage Wegen roept verenigingen, gemeentebesturen en inwoners op om verwaarloosde en verdwenen trage wegen opnieuw open te maken. Je vindt alle informatie op www.tragewegen.be

DE Sicheres Wandern und Radeln auf Ortsstraßen und Fußwegen

In einer verkehrsreichen Gegend wie dem flämischen Randgebiet (*Vlaamse Rand*) bieten die Ortsstraßen und Fußwege eine sichere Alternative für die schwächeren Verkehrsteilnehmer. Diese kleineren Verkehrswege verschwinden zwar zuweilen unter dem Pflug eines Bauern oder hinter der Hecke eines Gartens. Es entsteht aber eine Gegenbewegung. Vor kurzem haben die Einwohner von Dilbeek sich erfolgreich dafür eingesetzt, die Fußwege 99 und 102 offen zu halten. Immer mehr Leute bündeln ihre Kräfte für den Erhalt der so genannten langsamen Wege. Auch die meisten Gemeindeverwaltungen kümmern sich zunehmend um die Ortsstraßen und Fußwege. 'Kortenberg geht darin am weitesten', weiß Hugo Marissens von *Trage Wegen Dilbeek*. 'Dort hat die Gemeinde alle Fußwege mit einem Namensschild versehen. So gibt es keine Diskussionen mehr!'

Hugo Marissens

Bossen aaneen breien

De bevolking van heel wat steden snakt naar meer groen. Daarom besliste de vorige Vlaamse regering stadsbossen aan te leggen. Gent, Hasselt, Brugge, Kortrijk,... krijgen elk hun extra bos. Dichter bij ons, in Vilvoorde, komt er ook een wandelbos.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Het gaat om het bestaande Houtembos, dat met nieuwe aanplantingen uitgebreid of verbonden wordt met andere stukjes bos. Het Houtembos schurkt zich tegen de autosnelweg E19 aan, iets ten noordoosten van de legerkazerne van Peutie. Een lusvormig wandeltraject is er niet, maar een deel van het *trage wegenwandelpad* loopt er dwars door zodat je er makkelijk poolshoogte kunt nemen. Het hele pad is acht kilometer lang en loopt voor een stuk door de Vilvoordse deelgemeente Houtem. Hier bespreek ik enkel het traject dat relevant is om het inmiddels meer dan vijftig hectare grote Houtembos te verkennen.

Takkenril met wereldbol

Je pikt in op het kruispunt van de Haesendonckstraat en de Grensstraat waar je de wagen kunt parkeren. Neem de Grensstraat en ga na enkele honderden meter rechts de Driestenbosstraat in, die je kronkelend naar het Houtembos leidt. De plaatjes *Trage Wegenwandelpad* leiden je vanaf nu verder. Het pad brengt je langs verschillende oude kerk- en dorpswegels. Eerst kom je aan een halfcirkelvormige takkenril met een wereldbol. Die bevindt zich aan de rand van nieuwe aanplantingen van het zogenaamde nieuwe Witte Kinderbos. Het oorspronkelijke Witte Kinderbos op de brede middenberm van de E19 moest plaats maken voor de hogesnelheidstrein naar Nederland. De jonge boompjes zijn vooral wintereiken en essen, terwijl links nog een pittoresk weilte omzoomd is met enkele knotwilgen. Als je de Kautesteenbeek oversteekt, merk je dat de waterkwaliteit niet optimaal is. De bodem is bedekt met betonnen platen. Dat is geen ideale toestand voor natuurontwikkeling. Hopelijk komt daar verandering in.

Zomereik of wintereik?

Je laveert nu door graan-, maïs- en aardappelvelden, maar al snel doemen nieuwe bospercelen op. Daarna kom je aan een kruispunt van veldwegen. Je begrijpt dat je links moet,

en dat je niets wijzer wordt van de infopanelen die zijn weggenomen of nog niet aangebracht. Vanaf hier heb je een mooi zicht op de uitbouw van het stadsrandbos. Zwarte els en hazelaar begeleiden je voor een tweede keer naar de Kautesteenbeek, met vlak ervoor nog een jonge driehoek met zomereikjes. Over de beek zwaait eerst lijsterbes en dan kardinaalsmuts de plak in het linkerperceel, terwijl sporkehout met opnieuw eiken en essen de rechterkant bevolken. Zo kom je bij een oorspronkelijk oud bestand waar vooral zomereik, hazelaar, ratelpopulier en ruwe berk de dienst uitmaken. Aan de overkant schieten jonge hazelaars, eiken en haagbeuken op. In de haakse bocht volg je de asfaltweg omdat het linkerbospad dood loopt.

Op je linkerkant schermen Amerikaanse vogelkers, zwarte en witte els, lijsterbes, veldesdoorn, gewone esdoorn, es, zomereik, olm, ratelpopulier en liguster de berm af. Kun je ze herkennen? Aan de volgende T-splitsing (Grensstraat) volg je rechts waar je in brede, afwisselende bermen een interessante vegetatie vindt met onder meer klein streepzaad, heelblaadjes, moerasrolklaver, rode klaver, gewone berenklauw, smalle weegbree en knooppkruid. Ze trekken vele insecten aan: vlinders, bijen en zweefvliegen hebben het hier naar hun zin van april tot oktober-november. Rechts dulden enkele wilgenoor-

Nieuw dak voor plantentuin

Op 20 augustus werd de laatste glasplaat gelegd op het dak van het Plantenpaleis van de Nationale Plantentuin van België. Daarmee is een belangrijke stap in de renovatie van het Plantenpaleis gezet. Maar er is nog een lange weg af te leggen.

De dakrenovatie nam tien jaar in beslag en kostte meer dan 5 miljoen euro. Het oude, enkele glas en de houten draagprofielen werden vervangen door speciaal ontworpen aluminium profielen en energiebesparend dubbel glas. In de komende jaren worden ook alle kassen binnen vernieuwd en heringericht. De plantencollecties zullen op een meer relevante manier gepresenteerd worden. In plaats van een geografische opdeling waarbij de planten gegroepeerd zijn volgens hun land van herkomst, zal voortaan voor een thematische presentatie gekozen worden. Momenteel zijn er al vier kassen vernieuwd. De *mabundu-kas* exploreert de relatie mens-plant en toont alle mogelijke tropische voedingsgewassen. In de *droogtekas* groeien de woestijnplanten. De *lente-kas* is een trip naar Japan en Zuid-China. De *evolutiekas* schetst de 450 miljoen jaar oude geschiedenis van het plantenrijk. Twee andere kassen zijn gedeeltelijk klaar. De *mediterrane kas* toont de flora van streken met een mediterraan klimaat. De *bergregenwoudkas* bevat o.m. paradijsvogelbloemen, eucalyptusbomen, boomfuchsia's en insectenetende planten. In de komende maanden worden twee nieuwe kassen geopend: de *victoriakas* met de grote victoriawaterlelies en de *moessonkas*. Voor de 150 meter lange regenwoudvleugel starten de werken normaal dit jaar nog. De herinrichting van de kassen heeft tot nu toe meer dan 1,5 miljoen euro gekost.

geld geeft voor 'bewarende maatregelen', zoals het herstel van de daken en twee nieuwe stookketels. Zolang de overheveling naar Vlaanderen niet rond is, blijft het behelpen.' Zo zijn de verzamelkassen van het paleis, waar veel zeldzame planten worden verzorgd, in lamentabele toestand. Twee collectiekassen zijn enkele jaren geleden zelfs ingestort. Ook enkele onderzoekskassen zijn in slechte staat. 'Ze zijn tijdelijk verstevigd, maar een grondige renovatie is dringend nodig.'

Verder ontbreekt het de Plantentuin aan een degelijke infrastructuur om jaarlijks de 120.000 bezoekers te ontvangen. Dat is essentieel voor de verdere ontwikkeling van de publiekswerking van de Plantentuin. Maar de restauratie van het ontvangstgebouw alleen al wordt op 1,5 miljoen euro geschat. Geld dat we niet hebben.' Het toeristisch potentieel van de Plantentuin is onderbenut, zo besefte Rammeloo. 'We beschikken over een prachtig park, schitterende architectuur en een unieke plantencollectie. Maar het park is een beetje vergane glorie en de onthaalinfrastructuur schiet te kort. We willen de Plantentuin bijvoorbeeld indelen in thematische zones met een wereldtuin, een tuin der lusten, het magische moeras, de tuin van het leven, wild Meise, het wassende woud. De restauratie van het plantenpaleis is een belangrijke stap, maar we moeten nog een lange weg afleggen.'

TEKST Paul Geerts ■ FOTO Nationale plantentuin

ten het gezelschap van eenstijlige meidoorn en liguster.

Een paar honderd meter verderop volg je rechts de Buitingstraat die je voorbij de legerkazerne van Peutie brengt. Je bent nu uit het eigenlijke Houtembos. Van hieruit kun je terugkeren naar je startpunt aan de Haesendonckstraat of het trage wegenwandelpad gewoon blijven volgen om via de dorpskom van Houtem alsnog je auto of fiets te bereiken. Je hebt er in ieder geval een wandeling opzitten die je in contact bracht met vele boom- en struiksoorten. Als je je er wat op toelegt, kun je ze gemakkelijk onderscheiden. Heb je toch twijfels over wat het verschil is tussen een zomereik en een winter-eik? Bij de eerste zijn de bladstelen kort en de vruchtstelen lang. Bij de winter-eik is het net andersom. Ga dat zien!

Behelpen

'Dat werd volledig met eigen middelen gefinancierd', zegt directeur Jan Rammeloo. 'De Plantentuin is nog altijd een federale instelling. Door de aanslepende institutionele impasse investeert de federale Regie der Gebouwen alleen in werken die te maken hebben met de veiligheid, terwijl Vlaanderen alleen

Nocturne

Op 15 oktober kun je de Plantentuin uitzonderlijk bezoeken van 17 tot 22 uur.
Info: Nationale Plantentuin van België,
Nieuwelaan 38, Meise, 02 260 09 70,
www.plantentuinmeise.be

Het *Trage Wegenwandelpad* door het Houtembos is een initiatief van de Toeristische Dienst van de provincie Vlaams-Brabant in samenwerking met het gemeentebestuur van Vilvoorde. Van 11 tot 18 oktober is het de Week van het Bos, www.weekvanhetbos.be
Op 24 en 25 oktober is het de Dag van de Trage Weg, www.tragewegen.be

Spitstechnologie

In windtunnels worden de krachten die in de ruimte spelen gesimuleerd en onderzocht. De onderzoeksresultaten worden nadien praktisch toegepast in de luchtvaart, de ruimtevaart en de industrie. Dat alles is getekend: von Karmaninstituut in Sint-Genesius-Rode.

TEKST Gerard Hautekeur • FOTO Filip Claessens

Het von Karman Instituut (vki) is een vooraanstaand onderzoeks- en opleidingscentrum met internationale uitstraling. Het voert testen uit rond hittebestendigheid van ruimtecapsules. Het stimuleert internationale onderzoeken om het rendement van vliegtuigmotoren te verhogen en milieuvriendelijker te maken. Het was betrokken bij

natuurlijk

Zebra + tijger + wesp = spin

Als het weer wat meezit, kun je de tijger-, zebra- of wespspin op ongeveer dertig centimeter hoogte tussen de graspollen vinden. Tot de jaren tachtig kwam zij uitsluitend voor in de Gaume, het uiterste zuidoosten van België. Nu is ze uitgezwermd tot in Scandinavië en behoort ze tot de algemene spinsoorten van West-Europa. Zij is een van de mooiste achtpotigen die ons land rijk is. De wijfjes zijn tot drie keer groter (meer dan

anderhalve centimeter) dan de mannetjes en dus veel opvallender. Bovendien kun je ze in deze tijd van het jaar zien met een groot eicoon. Het is zo groot als een halve champagnekurk en heeft een bruinbeige kleur. Het wijfje zit meestal ergens in de buurt, want ze bewaakt de eitjes tegen mogelijke vijanden. En het kan niet op: de tijgerspin is zowat de enige veelvoorkomende soort die in het web een opvallende *witte zigzagband* verwerkt,

het stabilimentum. Zoals de term aangeeft, dacht men oorspronkelijk dat de witte band diende om het web te verstevigen, maar daar is men intussen niet zo zeker meer van. De echte functie is niet zo duidelijk. Het is in ieder geval een speciaal kenmerk waardoor je de soort makkelijk herkent.

In tegenstelling tot wat je wel eens leest, is het geen algemene regel dat een spinenwijfje het mannetje na de paring opeet. Dat is echter wel het geval bij de tijgerspin, waar het veelal al tijdens de liefdesdaad zelf gebeurt. De wijfjesspinnen doen dat waarschijnlijk om zich te verzekeren van voldoende eiwitten die nodig zijn voor de aanmaak van eieren. Ondanks haar grootte is dit dier

op het ritme van de wind

de installatie van het Belgische onderzoekstation op Antarctica. De voortgezette opleiding en het hoogstaand wetenschappelijk onderzoek van de ingenieurs staan volledig in het teken van praktische toepassingen in de luchtvaart, ruimtevaart en industrie.

Directeur Jean Muylaert en professor Herman Deconinck: 'Het instituut is genoemd naar de stichter Theodore von Karman. Hij was een ingenieur van Hongaarse afkomst en professor aan het befaamde California Institute of Technology. Hij behoorde tot de pioniers van de supersonische luchtvaart in de periode rond de Tweede Wereldoorlog'. Onder auspiciën van de NAVO en met de steun van twaalf NAVO-lidstaten bouwde von Karman in 1956 het onderzoekscentrum in Sint-Genesius-Rode uit. Het VKI biedt momenteel onderdak aan vijftig testinstallaties en windtunnels. Zo is de plasmawindtunnel het krachtigste type wereldwijd. Hierin worden ruimtecapsules tot recordtemperaturen verhit en getest. Naast het onderzoek in windtunnels wordt ook veel research met computersimulatie verricht.'

Prinses Elisabeth

'In de beginjaren spitste het VKI zich toe op de lucht- en de ruimtevaart. Gaandeweg kwamen er meer testinstallaties om de dynamica van vloeistoffen en allerlei stromingen te onderzoeken. Zo werd in het VKI een verkleind model van het Antarctica onderzoekstation Prinses Elisabeth getest. We analyseerden de gevolgen van hevige wind en sneeuw op de structuur van het gebouw. We worden ook betrokken bij de inplanting en de bouw van

torengebouwen, bruggen en windturbines waarbij we de effecten van luchtstromen onderzoeken.'

Kenmerkend voor het VKI is de internationale dimensie. Muylaert en Deconinck: 'We werken al meer dan dertig jaar samen met de Europese organisatie voor ruimteonderzoek ESA. Ook de projecten voor de Europese Unie vormen een belangrijke pijler in onze werking. Zo is het VKI de coördinator van het VALIANT-project dat onderzoek doet naar het geluid veroorzaakt door luchtstromen rond romp, vleugels en landingsgestel van een vliegtuig. Het doel is om die geluidsoverlast te verminderen. Het consortium dat dit onderzoek schraagt, bestaat uit drie Russische en twaalf Europese partners. Een ander voorbeeld is het door de EU gesponsorde onderzoek naar de koeling van turbineschoepen in een vliegtuigmotor. Dit onderzoek loopt al meer dan vijftien jaar in samenwerking met alle grote Europese constructeurs.'

Nood aan uitbreiding

'Op het VKI werkt een permanent team van honderd ingenieurs, onderzoekers, academici en technici. Daarnaast zijn er ongeveer honderd tijdelijke onderzoekers en studenten die hier stage lopen of doctoreren. Afgestudeerde ingenieurs uit Europa, Canada, de Verenigde Staten en Turkije specialiseren zich hier verder in een unieke internationale atmosfeer. Bovendien organiseren we seminars over specifieke thema's. Wat het VKI aantrekkelijk maakt, is de verweving van opleiding, onderzoek en industriële toepassing.'

'Het jaarbudget van het VKI bedraagt 10 miljoen euro. Wetenschapsbeleid van de federale overheid financiert 25 procent van de werking. Voorts is er een bijdrage van twaalf NAVO-lidstaten. Meer dan de helft van het budget vloeit voort uit opdrachten van de overheid (bv. het Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie, IWT), de industrie en vooral van Europese projecten (ESA en EU). Het VKI barst uit zijn voegen. Er zijn gunstige vooruitzichten om op korte termijn uit te breiden op het achterliggende terrein, het vroegere ontspanningscentrum Malderez.'

EN Leading-edge technology keeping pace with the wind

Based in Sint-Genesius-Rode, the von Karman Institute (VKI) is a leading international research and training centre involved in testing the heat-resistance properties of space capsules and promoting international research into boosting the performance and environmental credentials of aircraft engines. It helped to set up Belgium's Princess Elisabeth research station in Antarctica. According to the head of the VKI Jean Muylaert and professor Herman Deconinck: 'In the early years, the VKI focused on aerospace activities but gradually developed more testing facilities for investigating fluid dynamics and various kinds of flows. In the case of the Princess Elisabeth research station we probed the impact of heavy winds and snow on the building's structure. We are also involved in establishing and constructing tower buildings, bridges and wind turbines to investigate the impact of airflows.'

volledig onschadelijk voor de mens. Ze beperkt haar leven tot het vangen van allerlei insecten: van vliegen en muggen over sprinkhanen tot kleine vlinders. Soms zijn de dichtheden heel groot. Op enkele tientallen meter wegberm kun je veel exemplaren in het web zien hangen. Bij eventuele maaibeurten vallen er uiteraard veel slachtoffers onder de tijgerspinnen en andere ongewervelden. Maaien van graslanden en bermen is echter een absolute noodzaak om vervilting en verbossing tegen te gaan. Toch ondervinden tijgerspinnen meestal niet zo veel schade van gemaaide bermen. Dat komt omdat ze zeer talrijk zijn en zich efficiënt verspreiden met een bijzondere techniek: *ballooning*.

Het dier produceert een speciaal gekaarde draad, kruipt naar de top van een grasspriet en laat zich op de wind drijven tot waar het lot hem naartoe brengt. Dat kan enkele tientallen meter verder zijn, maar er zijn gevallen bekend van spinnen die op die manier honderden kilometer afleggen. Gebieden waar catastrofes - vulkaanuitbarstingen, branden, overstromingen - de plaatselijke biodiversiteit overhoop hebben gehaald, worden dikwijls eerst door spinnen gekoloniseerd. Met hun vliegdraden komen ze van overal aanwaaien en zijn ze de mobielere soorten uiteindelijk toch nog voor.

TEKST Hermand Dierickx ■ FOTO Herman Dierickx

Renbaan Groenendaal in ere herstellen of niet?

Nu het Kasteel van Groenendaal gerestaureerd is, is de vraag wat er verder met de omgeving moet gebeuren. Wat met de paardenrenbaan bijvoorbeeld? Moet die in ere worden hersteld of laten we de natuur zijn gang gaan?

TEKST Willy Fluyt ■ FOTO Filip Claessens

Groenendaal heeft een rijk verleden in de paardensport. De talrijke manèges en paardenstallen in de omgeving zijn daar de stille getuigen van. Op de renbaan stonden wereldberoemde en minder wereldberoemde jockeys op de weegschaal. Ze joegen er de paarden van steenrijke eigenaars vooruit. Pakken geld werden er vergokt. Nu zie je er vooral hoog, verwilderd gras, een beschadigde tribune en een koninklijk paviljoen dat betere tijden heeft gekend. De Hippodroom van Groenendaal uit 1889 geeft een verlaten en vervallen indruk. Aan de basis van het ver-

val ligt onder andere het faillissement van de Société Royale d'encouragement pour l'amélioration des races de chevaux en Belgique, de vereniging die de renbaan en de infrastructuur huurde van de overheid. Nu behoort de renbaan tot de site van het Kasteel van Groenendaal. Dat is één van de zes toegangspoorten van waar je het Zoniënwoud kunt ontdekken. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) van de Vlaamse overheid wil de renbaan 'teruggeven aan de natuur'. De site is immers beschermd natuurgebied. De burgemeester van Hoeilaart, Tim Vandenput (Open VLD), en de vzw Recreatieve site

Groenendaal (RSC) zien dat anders. Zij willen er een centrum voor de paardenliefhebberij van maken.

Potentieel benutten

'De oude renbaan heeft een enorm potentieel dat meer aandacht verdient', zegt Vandenput. 'Groenendaal biedt sinds kort onderdak aan het Vlaams paardenloket. Daarnaast hebben we het prachtige Zoniënwoud en de uitstekende ligging vlakbij de grote ring rond Brussel. Het domein kan opnieuw een bruisende plaats worden. Vanaf het moment dat de overheid duidelijkheid geeft of de gebouwen mogen blijven staan, kunnen we aan de slag. Ik spreek niet over uitbreiding, maar over de transformatie van de gebouwen in bijvoorbeeld winkelpanden, horecazaken, kleedruimten, douches, een feestzaal of polyvalente ruimte en misschien zelfs een hotel. De volgende stap is een investeringsplan voor de renovatie en de inrichting van de site. Dat plan moet rekening houden met wat op stedenbouwkundig vlak kan en wat niet. We moeten zo veel mogelijk privé-partners en andere actoren, zoals bijvoorbeeld Bloso, erbij betrekken. De site is natuurlijk nog altijd heel geschikt voor paardensporten, maar ook voor andere sporten. Zodra we weten wat de financiële middelen zijn, kunnen we aan de opmaak van een exploitatiemodel beginnen en kunnen we op zoek naar organisaties, bedrijven en particulieren die de renbaan mee willen exploiteren', aldus Tim Vandenput.

Paarden en natuur

Ook voorzitter Martin Denys van de vzw Recreatieve site Groenendaal vindt dat de renbaan een herwaardering verdient. Denys denkt aan paardenkampen, activiteiten met

DE Pferderennbahn Groenendaal in Ehren wiederherstellen oder nicht?

Das Hippodrom von Groenendaal gehört zum Gelände des Schlosses von Groenendaal. Dies ist eines der sechs Zugangstore, von denen aus man den Zoniënwoud/Forêt de Soignes entdecken kann. Die Agentur für Natur und Wald der flämischen Regierung will die Rennbahn ‚der Natur zurückgeben‘. Das Gelände ist nämlich ein Naturschutzgebiet. Der Bürgermeister von Hoeilaart, Tim Vandenput (Open VLD), und die GoE Recreatieve site Groenendaal (Erholungsgebiet Groenendaal) sehen dies anders. Sie wollen daraus ein Zentrum für Hobbyreit-

sport machen. ‚Die alte Rennbahn bietet ein gewaltiges Potenzial für den Reitsport, andere Sportarten und eine kommerzielle Nutzung. Wir müssen uns anschauen, was städtebaulich möglich ist und was nicht‘, sagt Vandenput. Martin Denys von der GoE Recreatieve site Groenendaal zufolge ist dies der ideale Ort, um den Reitsport und die Liebe für Wald und Natur zu verbinden. ‚Der Standort kann beispielsweise ein Knotenpunkt in einem europäischen Langstrecken-Netzwerk für Reiter und Wanderer werden‘, meint Denys.

mindervaliden, stages, equithérapie, aan een centrum waar prijkskampen en keuringen van verschillende rassen gehouden worden, aan een museum over het paard. Hij wil een verbinding met paard en kar tussen de treinstations van Groenendaal en Bosvoorde. 'De rustige boswegen zijn er. We moeten enkel nog op zoek naar paardenhouders die voor dat idee te vinden zijn en daarna naar koetsen met degelijke remmen. Zo'n dienst kan er heel vlug komen', denkt Martin Denys.

De vzw vindt dat Groenendaal een knooppunt moet worden in een Europees netwerk van lange afstandswegen voor ruiters en wandelaars. Hij probeert banden te smeden met Belgische en internationale verenigingen die zich bezighouden met lange afstandswandelen en paardrijden. De vzw krijgt daarvoor de steun van toeristische diensten die daar ervaring mee hebben. 'De uitrusting van dergelijke wegen moet gebeuren met de steun van de Europese commissie. Op dat vlak moeten we nog heel wat contacten leggen. Groenendaal is de ideale plek om een synergie tussen de paardensport en de liefde voor bos en natuur tot stand te brengen', besluit Martin Denys.

Hoe de toekomst van de paardenrenbaan er precies zal uitzien, is nog koffiedik kijken. 'De hele zaak wordt momenteel bestudeerd. Het zou kunnen dat er bepaalde gebouwen afgebroken worden en dat andere gerestaureerd worden. Zodra de studie rond is, leg ik die voor aan mijn administrateur-generaal en de bevoegde minister. Maar voor het zover is, zijn we toch al dicht tegen het einde van het jaar', zegt Marcel Vossen, ANB-directeur voor de provincie Vlaams-Brabant.

i Een paardenloket voor Jan met de pet
De vzw Vlaams Paardenloket wil, vanuit de hoeve naast het Bosmuseum in Groenendaal, een aanspreekpunt zijn voor al wie wat met de paardensector te maken heeft. Dat gaat van Jan met de pet die met specifieke vragen zit tot verenigingen of overheidsdiensten die nood hebben aan informatie over paarden en alles wat daarbij komt kijken. Daarnaast wil het paardenloket ook een informatie- en documentatiecentrum zijn.
www.vlaamspaardenloket.be

Bij de mosselman

Onlangs vertelde iemand me over Victor Van Roy, bijgenaamd de mosselman. Van overall komen mensen naar 't Kriekske om Viktors mosselen te proeven. Het restaurant ligt net aan de rand van het Hallerbos, een prachtig wandelgebied.

't Kriekske ligt afgelegen, op een plek waar je niet meteen een restaurant verwacht. Na wat zoeken vinden we het. Binnen worden we aangenaam verrast, want het restaurant is veel groter dan het lijkt en heeft achteraan een enorm terras. Dat is blijkbaar nodig, want het zit hier altijd goed vol. De obers zijn grote, brede, stoere mannen. Een noodzaak waarschijnlijk om met de grote en zware mosselpotten te kunnen sleuren.

Mosselen en wildschotels

Victor is een gezellige bourgondiër met een grote snor en flashy bril. Hij zit in een hoekje onder een kitscherige art nouveau luchter. Duidelijk iemand die van het leven en een leuke babbel houdt. Een echte *patron*. Hij deed ervaring op in tal van Brusselse restaurants en werkte na zijn legerdienst als kok op zee. In 1981 namen Victor en Henriette Van Roy het café en zuivelhandel 't Kriekske over. Ze toverden het langzaam om tot een volwaardig restaurant. De specialiteit zijn de Zeeuwse mosselen, waarbij je kunt kiezen uit maar liefst zes bereidingen (natuur, witte wijn, provencaal, met room, met knoflook, met knoflook en room), wildschotels en paling in 't groen. De zaak is de uitvalsbasis voor wandelaars en vrienden die elkaar bij een frisse pint ontmoeten en genieten van een lekkere maaltijd.

Terwijl de ober onze tafel dekt, genieten we van het aperitief van het huis op basis van schuimwijn en frambozenlikeur (€ 5,45) en een glaasje Vendanges Tardives van het jaar 2000 (€ 6,20), een lekker zoet wijntje dat uitstekend smaakt als aperitief. Niet lang daarna krijg ik mijn voorgerecht; een bordje tomaat *mozzarella met verse ovengebakken broodjes* (€ 7,95). Een heerlijk simpel en verfrissend gerecht dat zijn geld dubbel en dik waard is. Even later komen onze mosselen. Voor mij een grote portie (1,2 kg) met witte wijn (€ 24), voor mijn tafelgenote een kleine portie (800 g) natuur (€ 15,5). De mosselen vallen wat tegen. Ze zijn goed gevuld en lekker van smaak, maar ze hadden wat langer op het vuur mogen staan. Veel schelpen zijn nog gesloten en niet gaar. Mijn mosselpot bevat ook wat te veel ajuin en te weinig selder.

We bestellen beiden nog een lekker seizoensdessert. Ik smelt voor het bordje *frambozenijs* (€ 6,80), een lekkere bol vanille-ijs met plukverse frambozen en een grote toef slagroom. Aan de andere kant van de tafel verschijnt hetzelfde, maar dan in kinderformat en met verse krieken (€ 4,10). Heerlijk hoe je de versheid van alle gebruikte producten proeft.

TEKST Sandra Szondi • FOTO Kris Mouchaers

i

In 't Kriekske

Kapittel 10, 1500 Halle, 02 380 14 21,
www.sites.resto.com/h/hetkriekske
Gesloten op maandag en dinsdag.

Een fotograaf spreekt in beelden. Maar achter elke foto schuilt dikwijls ook een persoonlijk verhaal, waardoor we de foto soms met andere ogen bekijken. In *beeldverhaal* geven we een jaar lang het beeld en het woord aan een fotograaf. Eerste in de rij is persfotograaf Michiel Hendryckx, die zijn eigenzinnige versie van de Rand heeft gefotografeerd. Onze medewerker Michaël Bellon tekende zijn verhaal op.

Brussegem (Merchtem)

Kweker Houman oogst grondwitloof dat door warenhuisketen Delhaize wordt verkocht

De foto van het echtpaar Houman is voor mij een soort staatsieportret. Zij kweken het fameuze grondwitloof dat volgens de anekdote in de kelders van de Brusselse kruidtuin is ontdekt. Het is een fantastische groente die door de EU erkend is als streekproduct. Als er iets is dat België aan de wereld heeft mogen geven, dan is het wel deze delicatessen. Het witloof van het echtpaar Houman wordt verkocht in Delhaize onder het label *Délice*, maar hun zoon zal het bedrijf niet voortzetten. Als zij stoppen, zullen we het dus moeten stellen met witloof uit de aquacultuur.

Opnieuw maakt de fotografie hier zaken zichtbaar waar je in een filmpje niet op zou letten. Je ziet de penen liggen die zorgvuldig worden ingetafeld, het rubber van de handschoenen, dat kokette van mevrouw haar *foulard* onder de werkkledij. Ze zit met haar handen in de aarde, maar ze is wel mooi gekapt. Ik vind dit een delicaat portret.

MICHIEL HENDRYCKX

Niets anders dan de liefde deed de Griekse kapitein ter lange omvaart Lucas aanmeren in Dilbeek. Elke donderdag treft hij de jonge Marokkaan Saïd en andere expats in café Den Tat tijdens Café Combinne, een wekelijks ontmoetingsmoment voor buitenlanders en Vlamingen. De voertaal is het Nederlands, de atmosfeer werelds. TEKST Johan De Crom • FOTO Filip Claessens

Grenzeloos palaveren

Na een lange reis Den Tat binnenstappen, is thuiskomen in Vlaanderen vakantieland. Den Tat is een bruine kroeg met dikke houten tafels. Breed genoeg om er tegenover een vreemde plaats te nemen, smal genoeg om met hem of haar te praten. Er staat een draaitafel met honderden oude platen en een toog waaraan je ettelijke streekbieren kunt bestellen. Kortom gezelligheid. Ook op donderdagavond vanaf halfacht. Dan kun je er terecht voor het interculturele praatcafé Café Combinne. Te lezen als *café combiné* of *café kom binnen*. Het is een ontmoetingsmoment waarop buitenlanders en Vlamingen de grenzen slopen, met het Nederlands als voertaal. Je gemengde gevoelens over Vlaanderen of je afkomst en alles daartussenin kun je hier complexloos kwijt. Niemand die daarvan raar opkijkt, de praatgroep weet er altijd raad mee.

Café Combinne is een idee van Arch'educ Vormingplus Halle-Vilvoorde. Het praatcafé vindt in verschillende gemeenten van de Rand plaats. Een vrijwilliger begeleidt de gesprekken. In Dilbeek is dat Sien De Meuter. 'Soms bouw ik de avonden op rond een thema, maar het kan best dat de groep daarvan afwijkt en over andere onderwerpen praat. Dat is geen enkel probleem. Ik heb al eens een wijkagent en een journalist op Café Combinne uitgenodigd en binnenkort komt er een advocaat langs. Zo leren de anderstalige bewoners iets bij over het sociale leven in ons land.'

Omwervingen

Het gesprek dat wij in Den Tat meemaken, kabbelt stilltjes verder. In alle omzwer-

vingen voelt vooral voormalig kapitein ter lange omvaart Lucas zich thuis. Deze Griek met getaande huid, verduisterde bril en gouden ketting lijkt nog maar net van zijn schip weggewaaid. Hij vertelt honderduit over zeventien jaar zeeleven. Zijn enthousiasme is stormachtig, zijn uitleg ietwat verward. Lucas vaarde van 1971 tot 1988 voor vele rederijen de wereld rond. Hij was tegelijk officier, bootzman en schrijnwerker. 'Ik wisselde zowat alle taken af die op een schip gedaan worden. Dat maakte mijn positie sterk en bezorgde me vrijheid. Ik heb me nooit gebonden aan één rederij,' legt hij uit. 'Ik klopte lange dagen. Dat leverde mij veel premies op en heeft de rederijen veel geld bespaard, want de verschillende jobs werden door een man uitgevoerd.'

Integratie

Lucas verscheepte vrachten van 3500 ton petroleum en droge lading tussen de Verenigde Staten en Japan en van China tot Hongkong. Hij voer over de Atlantische Oceaan en de Caraïben, de Stille en Indische Oceaan. De liefde deed hem uiteindelijk in Dilbeek aanmeren. Vlamingen Greta, Raymond en Rudy luisterden gretig naar zijn verhaal en proberen de Griek op de juiste praatkoers te houden. Te vergeefs. Hij vertelt over van alles en nog wat. Greta en de anderen vissen in Café Combinne bijzondere verhalen op uit alle continenten. En ze helpen de nieuwkomers Nederlands spreken. De jonge Marokkaan Saïd heeft het Nederlands nog niet zo goed onder de knie, maar probeert toch het gesprek te volgen. Hij woont sinds zeven jaar in Brussel. 'Ik ben naar hier gekomen om te studeren, want het

leven is hier gemakkelijker. Ik heb mijn familie moeten achterlaten, maar gelukkig woonde mijn broer hier al.' Saïd is poetsman bij een grootwarenhuis en wil Nederlands leren om beter te integreren, om buiten Brussel te kunnen wonen en om ander werk te vinden. 'Ik wil graag een job in de informatica of het boekhouden', zegt hij.

i In de Vlaamse Rand is er een intercultureel praatcafé in Asse, Dilbeek, Jezus-Eik, Linkebeek, Meise (Oppem), Sint-Genesius-Rode, Strombeek-Bever en Vilvoorde. www.cafecombine.be

FR Un monde de paroles

Rien de moins que l'amour a fait que Lucas, capitaine au long cours d'origine grecque, s'est définitivement amarré à Dilbeek. Chaque jeudi, il a rendez-vous avec le jeune Marocain Saïd et d'autres expatriés au café Den Tat pour 'Café Combinne', une rencontre hebdomadaire pour Flamands et ressortissants étrangers. La langue véhiculaire est le néerlandais, l'ambiance est universelle. Lors des échanges interculturels, les frontières entre Flamands et étrangers s'effacent. Ici, vous pouvez discuter sans complexes, de vos impressions sur la Flandre, de vos origines, voire de toute autre question qui vous vient à l'esprit. Personne ne s'en étonne, le café citoyen est ouvert à tout débat. Sien De Meuter, animatrice: 'Parfois, j'organise des soirées autour d'un thème spécifique, mais le groupe peut toujours s'en écarter et aborder d'autres thématiques. Cela ne pose aucun problème.'